

Frankelandgroep

nieuws

editie 5 - 2022

Tropische activiteiten

Oudste inwonster van Schiedam

Een pluim voor de thuiszorg

Colofon

Jaargang 14, nummer 5 - 2022

Oplage 3.800 stuks

Frankelandgroep Nieuws is een uitgave voor bewoners en cliënten van Frankeland, Harg-Spaland, Jacobs Gasthuis, Schiewaegh, Vaartland en Thuiszorg Ouderen Frankelandgroep.

Frankelandgroep Nieuws verschijnt zes keer per jaar. Het volgende nummer verschijnt op 15 oktober.

Hoofdredacteur Astrid Boonstoppel

Redactiesecretaresse Diana Snoek

Redactieleden Rob Besseling, Annelies van Breukelen, Marlies Engel, Natasja Heij, Carien Kemink, Elly Kramer, Coen Meeder (fotograaf), Jacqueline van der Pijl en Janneke Warmolts.

Met dank aan allen die aan deze editie hebben meegewerkt.

Vormgeving DTPat - Patrick Mostert en Atlantis Creative

Coverfoto Coen Meeder

Redactieadres

Frankelandgroep Nieuws

Sint Liduinastraat 10

3117 CS Schiedam

010 - 426 49 25

fgn.redactie@frankelandgroep.nl

Inleveren van kopij

Kopij voor de volgende editie kan worden gemaaild of worden ingeleverd bij het secretariaat van Frankeland, t.a.v. Diana Snoek.

Dit kan vanaf nu al, maar de uiterlijke inleverdatum is **maandag 7 november**. Kopij die na deze datum wordt ingeleverd, kan niet meer worden geplaatst. De redactie behoudt zich het recht voor inzendingen te weigeren of in te korten.

Prijspuzzels

De oplossing van de prijspuzzels kunt u naar ons mailen of in een envelop inleveren bij de receptie van uw locatie t.a.v. Redactie Frankelandgroep Nieuws.

Smullen met muziek in Jacobs Gasthuis

24

Kermis in Schiewaegh

46

Schildpadden in de tuin van Harg-Spaland

78

In deze editie

Steuntjes in de rug in deze onzekere en dure tijden	5
Een verdiende pluim	6
Muziek is gezond	8
Overweldigend enthousiasme voor Project Kunst	10
Uitkomsten cliëntenraadpleging	12
Tropische high tea	14
Column uit de thuiszorg	15
Maatjes, steunpilaren of buddy's	16
Agenda Alzheimer Café en Parkinson Café	19
De werkdag van ...	20
Bezoek aan Blijdorp	23
Weeksluiting in Harg-Spaland	26
Voelschilderij	27
Oudste inwoner van Schiedam, mevrouw De Snoo	28
De dans van Bep	30
Afscheid en rouw: wat is een levenstestament?	32
Onze paradijsvogels	34
Wat werkt in valpreventie?	36
Podia uitgelicht	38
Eten en beoordelen: goede combinatie!	40
De R in de maand	41
Stadsarchief Vlaardingen	42
Column Natasja	48
Clowns en acrobaten in de tent	49
Duurzaamheid binnen de Frankelandgroep	50
Deftige Delta-lunch	52
Om even bij stil te staan ...	53
Hoort, wie klopt daar kinderen ...?	54
A little less conversation, a little more action ...	57
Oog op de natuur	58
Jaarlijks uitje van de Roze Salon	60
Liefde is ...	62
Op de koffie bij ...	64
Vaartland klaar ... bakken maar!	67
Scholing L&O	68
Eten en drinken bij de Frankelandgroep	70
Mijn meneertje (deel 2)	73
Bingo!	74
illi-tv	80
Gelukkig hebben we de foto's nog!	82
Schuitje varen, theetje drinken	84
Zanger Vinzzent verrast niet alleen zijn eigen (schoon)oma	85

Voorwoord

Vooruitgang?

Door Roel van Tongeren, directeur zorg Schiewaegh, Harg-Spaland en Vaartland

Wij (bestuur/directie) hadden afgelopen week een beleidsmiddag met de cliëntenraden van de Frankelandgroep. Tijdens zo'n middag vertellen wij over de ontwikkelingen binnen de groep en horen wij wat de cliëntenraden daarvan vinden.

Natuurlijk kwam het nieuwe beleid van de regering ter sprake en onze mening hierover. Die schrijf ik hier nu niet op. Ook de almaar stijgende energieprijzen en het plotselinge tekort aan gekwalificeerd personeel in allerlei sectoren kwamen aan bod! En we stonden stil bij noodzakelijke innovaties/ vernieuwingen.

Zo kwam ik met een cliëntenraadslid aan de praat over alle ontwikkelingen die zich, pakweg, de afgelopen 100 jaar hebben voorgedaan. Als je daarbij stilstaat vind ik dat indrukwekkend. Om eens wat te noemen; er was geen (af)wasmachine, geen stofzuiger, geen televisie, nauwelijks een telefoon in huis (de eerste waren zwart bakeliet en hingen in de gang), laat staan een mobiele telefoon, en geen internet.

We hadden het ook over het feit dat het nog niet zo lang geleden niet gebruikelijk was om op vakantie te gaan. Ik heb het even opgezocht maar rond 1970 ging minder dan de helft van de Nederlanders op vakantie. Waarvan 25% naar het buitenland. Toen ik jong was zijn wij ook nooit naar het buitenland op vakantie geweest. Nu gaan veel jongeren (ik ken er een paar persoonlijk) een aantal maanden over de wereld reizen. Dat was enkele decennia geleden ondenkbaar.

Bij de problemen die er wereldwijd zijn hoop ik altijd op een technologische ontwikkeling. Om eens een groot onderwerp te noemen, ik hoop op een technologische ontwikkeling die de oplossing biedt voor de klimaatverandering. Of zijn we misschien juist door alle technologische ontwikkelingen in deze klimaatcrisis terecht gekomen? Ik hoop dat we dit probleem weer kunnen oplossen.

Een iets minder grote technologische ontwikkeling waarop ik hoop is strijkloze kleding. Voor mij persoonlijk zou dit wel een grote ontwikkeling zijn omdat ik, zacht uitgedrukt, niet zo goed kan strijken. De technologische ontwikkelingen zullen altijd doorgaan. Hoe zal onze wereld er over pakweg 50 jaar uitzien?

Ik wens u veel leesplezier in deze editie van Frankelandgroep Nieuws!

Oog en aandacht voor onze medewerkers, vrijwilligers, bewoners en overige cliënten

Steuntjes in de rug in deze onzekere en dure tijden

Het zijn – en dan drukken we ons voorzichtig uit – onzekere en dure tijden. Als Frankelandgroep proberen we onze medewerkers, vrijwilligers, bewoners en overige cliënten daarbij te helpen.

Daarom hebben wij besloten over te gaan tot de volgende 'steuntjes in de rug':

- *Voor onze medewerkers en vrijwilligers*
Zij ontvingen begin oktober een financieel extraatje. Daarover is iedereen op 12 september jl. schriftelijk geïnformeerd. We broeden nog op mogelijkheden om daar richting eind van het jaar nog acties aan toe te voegen.
- *Voor onze bewoners en overige klanten*
Ondanks extreem gestegen kosten voor o.a. energie, verzekering, was- en voedingsmiddelen hebben we onze prijzen (in bijv. de brasserieën en voor onze dienstverlening) sinds 1 januari 2022 niet verhoogd en dat gaan we geheel 2022 volhouden.
Waar we eigenaar zijn van woningen (Liduinahof, DrieLanen en Vaartland) hebben we bovendien de huurverhoging beperkt tot 50% van wat is toegestaan.

Wij realiseren ons dat we met het voorgaande de (financiële) problemen niet oplossen, maar wij hopen hiermee wel aan onze medewerkers, vrijwilligers, bewoners en overige cliënten duidelijk te kunnen maken hoezeer wij hen waarderen en dat wij hen – zeker ook in deze onzekere tijden – niet uit het oog verliezen.

Bestuur en directie van de Frankelandgroep

Een verdiende pluim

Door Carien Kemink, redacteur

Carla Lensink, zo maar iemand uit de grote groep Schiedammers die nog thuis woont, maar een paar uur per week een beroep kan doen op huishoudelijke hulp van de TOF, de Thuiszorg Ouderen Frankeland.

Carla, 83 jaar jong, haar man is helaas met groot verlot, zoals ze het zo mooi verwoordt; moeder van twee dochters, oma van een stel kleinkinderen. Ze levert een stukje zelfstandigheid in door het accepteren van hulp, maar krijgt op die manier meer vrijheid en zelfstandigheid terug. Haar woorden ... en zo waar als maar kan!

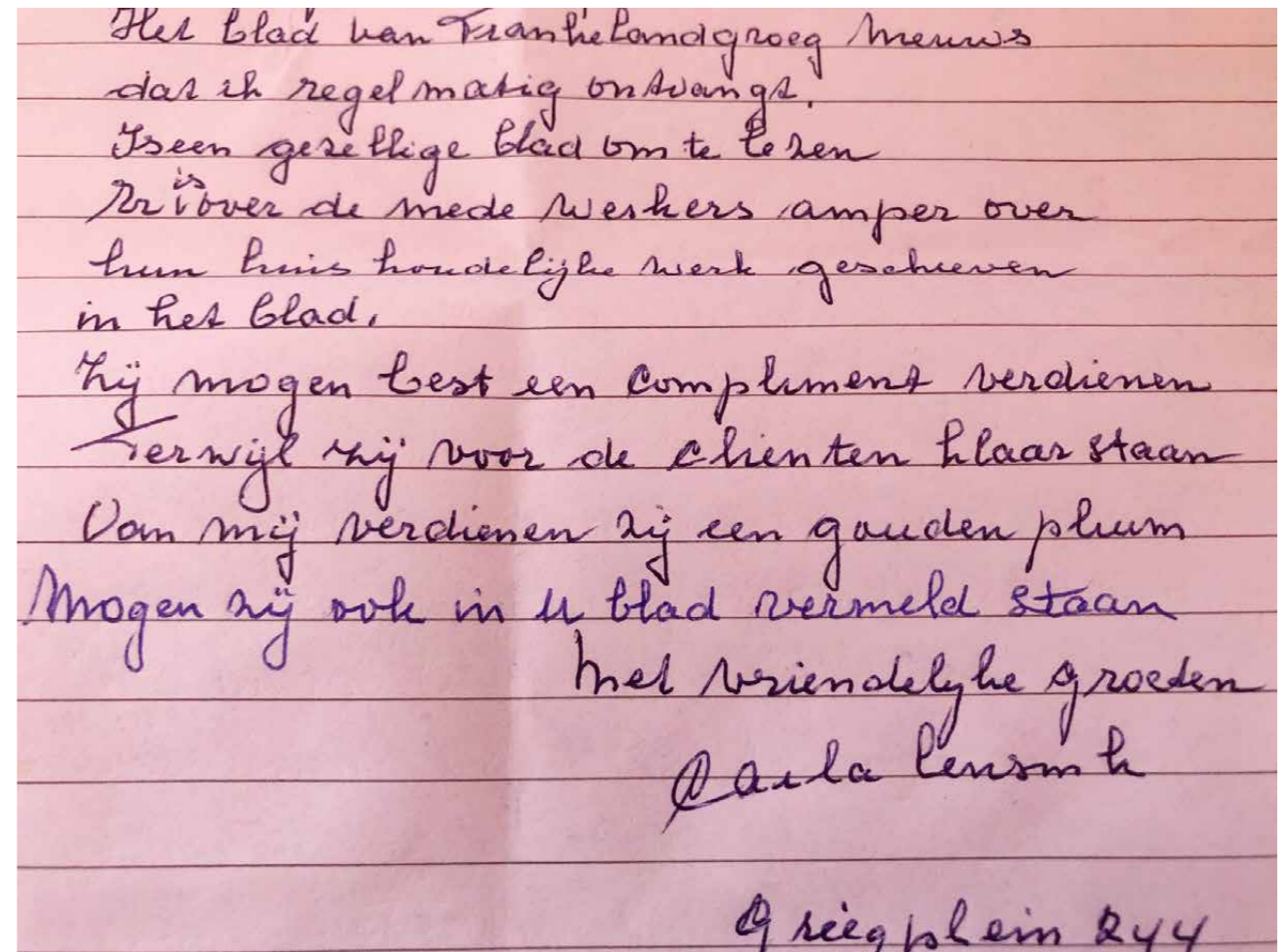

Debby Jongste, voorvrouw bij de huishoudelijke dienst. Kwam oorspronkelijk uit de kinderopvang, maar toen daar een paar jaar geleden flink in gesnoeid werd qua budget, werd haar contract niet verlengd en ging ze solliciteren, eindeloos solliciteren. Uiteindelijk werd ze aangenomen bij de TOF en eerlijk gezegd zag ze dit als tijdelijke oplossing, tot er iets geschikters op haar pad zou komen. Vijf jaar later werkt ze er nog, met veel plezier en passie en heeft ze haar plekje helemaal gevonden.

Debby heeft naast mevrouw Lensink nog zeven andere adressen en daarnaast haar eigen gezin. Haar band met de mensen thuis is enorm.

Mevrouw Lensink leest iedere editie van Frankelandgroep Nieuws met heel veel plezier, van voor naar achter en van boven naar onder. "Hartstikke mooi dat 'we' weer eerste zijn geworden en dat er zo weinig ziekteverzuim is, maar ik lees nooit ergens iets over het geweldige werk, dat die meiden van de thuiszorg doen. Het wordt tijd dat die eens in het zonnetje gezet worden."

Ze schreef een hele lieve brief in een zelfgemaakte kaart aan de redactie van ons magazine. En met die brief moesten we natuurlijk wel iets doen. Want ze heeft wel gelijk: wat deze groep mensen van de TOF aan werk verzetten ...!

Debby en mevrouw Lensink kennen elkaar nu zo'n vijf jaar. Het is een heel bijzondere band, die ze met elkaar hebben. Mevrouw Lensink, overal dankbaar voor en blij mee, geniet iedere week weer van die twee uurtjes samen. "Het zijn niet alleen de twee wapperende handen, die iedere week weer zorgen voor een schoon, fris ruikend huis. Het zijn ook de persoonlijke gezellige gesprekken, die we altijd hebben. Ik vraag vaak advies aan haar over dingen waar ik zelf niet uitkom, met zijn tweeën lukt dat beter."

Mevrouw Lensink, overal dankbaar voor en blij mee, geniet iedere week weer van die twee uurtjes samen.

Ze is blij met al haar burens op de galerij. Iedereen houdt haar een beetje in de gaten. Ik vermoed dat ze dit te danken heeft aan haar vriendelijke manier van omgaan met een ander. Ook haar dochter helpt haar waar ze maar kan, ondanks haar drukke baan en daar is mevrouw Lensink heel dankbaar voor. Maar de donderdag kan niet meer stuk als Debby aanbelt, haar 'bonusdochter'. In 2011 verloor mevrouw Lensink haar oudste dochter. Ze ziet Debby als haar bonusdochter, waar ze iedere week weer naar uitkijkt.

Mevrouw Lensink zou het fijn vinden wanneer deze harde werkers eens voor het voetlicht gebracht worden. Bij deze dus! Waarbij Debby uiteraard symbool staat voor de hele Frankelandgroepploeg die ervoor zorgt dat zoveel mensen nog met een grote mate van zelfstandigheid thuis kunnen blijven wonen.

Een dikke pluim aan alle medewerkers van de TOF!

Muziek is gezond

Door Annelies van Breukelen, redacteur Foto's Coen Meeder, redactiefotograaf

Op de site van de Hersenstichting lees ik het volgende: "Muziek ontspant en prikkelt de hersenen, het verlaagt de bloeddruk en vermindert stress." Zou dat ook gebeuren tijdens de muziekmiddagen in Frankeland die Theo Borgstrom samen met vrijwilliger Ada van Duijvendijk organiseert? Om daar achter te komen beleeft ik zo'n middag mee, waarna ik met Theo in gesprek ga.

De muziekmiddag vindt iedere donderdagmiddag plaats in de Kapel van Frankeland van 14.00 – 15.30 uur. Ik word al gelijk hartelijk ontvangen door

Marga, de vrijwilliger die iedereen voorziet van koffie of thee. Langzaam druppelen er steeds meer mensen binnen, waaronder mevrouw Mandricardo, die al 18 jaar lang bezoeker is van de muziekmiddag. Andere bewoners uit de Liduinahof, uit de Havenbogen, uit de wijk en uit Frankeland zelf maken het gezelschap compleet. Ze komen alleen, of met een mantelzorger. Lopend of in de rolstoel. De muziekmiddagen zijn er voor iedereen.

Als de zaal gevuld is met ruim 20 mensen legt Theo uit wat we vanmiddag gaan zien en horen. De uitvoeringen worden vertoond op groot scherm. Het is een heel gevarieerd programma van opera, operette, musical, filmmuziek en conference. Iedereen heeft een programmablaadje gekregen waarop Theo niet alleen het stuk en de uitvoerders heeft gezet maar ook nog een opmerking erbij: iets waarop hij ons wil attenderen, zoals dat de mooie opname van het Urker mannenkoor plaatsvindt in Venetië.

Deze middag gaan we 21 muziekstukken bekijken, plus de conference van Toon Hermans over zijn vakantie in Frankrijk. Ik kijk om mij heen en zie iedereen genieten. De een heeft een brede glimlach op haar gezicht, de ander pinkt een traantje weg, de volgende tikt met zijn voet zachtjes mee op de maat van de muziek, en nog weer eentje dirigeert stiekem mee en bij sommige stukken hoor je zacht het publiek meeneuriën.

Als ik na afloop Theo spreek is mijn eerste vraag: "Hoe is dit zo tot stand gekomen?" Theo vertelt mij dat hij in oktober 2003 werd gevraagd zijn voorganger 'tijdelijk' te vervangen in verband met ziekte.

Theo is toen eerst gestart met het verzorgen van muziek in de Havenzaal voor enkele feestavonden voor de afdelingen van Frankeland en heeft toen ook het Klassieke Muziekuurtje weer opgepakt. We hebben het dan over januari 2004. Theo had hier gelijk veel zin in en het werd ook groots aangekondigd in het Stadsblad.

In het allereerste begin werd er alleen serieuze klassieke muziek vanaf cd gepresenteerd. Theo is toen na enkele weken begonnen met het erin mengen van korte videofragmenten, die bijvoorbeeld beschikbaar waren op videoband. Later was hij vaak te vinden bij de dvd-uitleen in de Bibliotheek van Rotterdam en tegenwoordig haalt hij veel fragmenten van YouTube. Hij vindt het leuk om het publiek te verrassen. Zo kiest hij voor het nummer 'Le Carnaval des Animaux', maar dan wel gespeeld door het 'wonderkinderduo' Mathilde en Thomas van respectievelijk 15 en 13 jaar. Of hij kiest André Rieu, die nu eens geen Strauss speelt, maar optreedt met het 250-koppige koor van de Maastrichter Stuur. Strauss wordt juist gespeeld door het Vienna Philharmonic, begeleid door prachtig ballet. Of denk aan het lied 'You raise me up', waar geen muziekinstrument aan te pas komt maar wordt gezongen door Pieter Hollens, samen met maar liefst 200 jongeren.

Theo is zo'n 16 tot 20 uur per week bezig om de anderhalf uur muziek samen te stellen. Het is een van zijn grote hobby's: de geluidsapparatuur die Theo gebruikt is door hem zelf gebouwd en het geluid is perfect. Het samenstellen van de muziekstukken doet Theo in principe samen met Ada, die hem al sinds 2012 ondersteunt. Maar Theo en Ada zijn ook altijd blij met tips uit het publiek. Zo zijn ze uiteindelijk uitgekomen op de huidige invulling van de (klassieke) muziekmiddag. Eigenlijk mag het woord 'klassiek' er wel van af, vindt Theo. Toch verzekert hij mij ervan dat er geen hardrock te horen zal zijn op deze middagen. Het streven is tenslotte nog steeds het presenteren van herkenbare, melodieuze muziek.

Hoewel Theo de grote drijvende kracht is kan hij het echt niet zonder Ada, begrijp ik. Samen zoeken zij steeds naar nieuwe geschikte muziek. Zij weet ook de apparatuur goed te bedienen en ze is er sowieso bijna altijd bij zodat ze een fijne band met het publiek houdt. En als Theo een keer niet kan neemt Ada het moeiteloos van hem over.

Ik ben echt onder de indruk van het plezier dat deze middag een mens kan brengen. Ik heb ook meegeneuried, meegetikt en een traantje gelaten wanneer de muziek oude herinneringen losmaakte ... maar ook kostelijk gelachen bij Toon Hermans!

Ik hoop dat dergelijke middagen nog lang blijven bestaan. Theo en Ada ogen gelukkig fit en zijn nog steeds enthousiast. Dus wat hen betreft blijven ze graag zo doorgaan. Muziek blijkt dus écht gezond! Want Theo en Ada zijn beiden 79 jaar – en dat zou ik ze echt niet geven.

Overweldigend enthousiasme voor deelname aan Project Kunst: ruim 50 kunstwerken ingestuurd

Door Sofie Noordzij, beeldend therapeut en Matthijs Lokerse, hoofd welzijn

In de derde editie van dit magazine heeft u onze oproep kunnen lezen voor 'Project Kunst': een kunstwedstrijd, in samenwerking met het Stedelijk Museum Schiedam.

Voor dit project mochten onder andere onze bewoners een kunstwerk inleveren, met als thema 'Samen'. En dat gebeurde dan ook! In onze verschillende locaties, aanleunwoningen en ook bij de dagbesteding is hard gewerkt om voor de deadline afgelopen augustus een kunstwerk in

te leveren. Sommigen hebben ook daadwerkelijk 'samen'-gewerkt aan een kunstwerk, anderen hebben met corona als inspiratie geschilderd. Er is geknipt en geplakt, geboetseerd, geschilderd en getekend.

De oogst

We hebben schitterende kunstwerken binnengekregen, vergezeld door bijzondere achtergrondverhalen. De werken en verhalen raakten ons, waren herkenbaar en/of nodigden ons uit om nóg eens naar het werk te kijken, vaak vanwege de kleuren of de voorstelling.

De ruim 50 ingezonden werken zijn op het moment dat dit blad verschijnt inmiddels beoordeeld. De vijf winnaars hebben te horen gekregen dat hun werken in het Stedelijk Museum Schiedam komen te hangen. En dan worden zij ook nog eens verrast met een leuk extraatje ...! Kunstenaar, curator, onderzoeker en verhalenverteller Pris Roos gaat namelijk met de vijf winnaars in gesprek. Gezamenlijk zullen zij een nieuw werk gaan maken.

Bent u benieuwd naar de winnaars en de andere gemaakte werken? Kom dan ook een kijkje nemen! Op zondag 30 oktober om 14.00 uur vindt de feestelijke opening plaats.

De werken zijn vanaf maandag 31 oktober voor het publiek te zien in de stadsgalerij van het Stedelijk Museum Schiedam.

Alle deelnemers willen we nogmaals heel erg bedanken voor hun enthousiasme. Wie weet tot een volgende keer!

Klachtenfunctionaris/ vertrouwenspersoon

De klachtenfunctionaris/vertrouwenspersoon voor bewoners en cliënten van de Frankelandgroep is mevrouw Els Nauta.

Zij is bereikbaar via de receptie van Frankeland, telefoon 010 - 426 49 25, of per e-mail: e.nauta@frankelandgroep.nl.

Uitkomsten cliëntenraadpleging bij vertegenwoordigers zorg

Hoe beoordeelden vertegenwoordigers zorg van bewoners met dementie onze zorg- en dienstverlening?

Door Els Nauta, hoofd kwaliteit en communicatie

In de vorige editie van Frankelandgroep Nieuws heeft u de uitkomsten kunnen lezen van het cliëntervaringsonderzoek bij bewoners van de Frankelandgroep. Inmiddels zijn ook de uitkomsten van het onderzoek bekend dat onder vertegenwoordigers zorg is gehouden.

Vertegenwoordigers konden over meerdere thema's hun mening geven. Thema's zoals afspraken en overleg, communicatie, contact met medewerkers, deskundigheid, woon- en leefomstandigheden, activiteiten/welzijn en maaltijden.

De respons was 48% (231 vertegenwoordigers hebben thuis een vragenlijst ontvangen en van 110 vertegenwoordigers hebben we een reactie gekregen).

Net Promotor Score (NPS) vertegenwoordigers

In de tabel hiernaast is per locatie de Net Promotor Score opgenomen. Deze score geeft het percentage van vertegenwoordigers weer dat een cijfer 8, 9 of 10 heeft gegeven (de zogenaamde 'promotors') op de vraag 'Zou u de Frankelandgroep aanbevelen bij andere mensen met dezelfde aandoening of gezondheidsklachten?'

96% van de ondervraagden zou de Frankelandgroep aanbevelen

Meest positieve ervaringen van vertegenwoordigers (Frankelandgroep totaal)

- 98% van de vertegenwoordigers ervaart dat de maaltijden er verzorgd uitzien, dat er genoeg tijd is om te eten en dat er genoeg hulp is.
- 97% van de vertegenwoordigers ervaart een hoge kwaliteit van medewerkers, dat wil zeggen dat medewerkers goed met bewoners kunnen omgaan, gezondheidsklachten serieus worden genomen en dat er vakkundig wordt gewerkt.

Locatie	Percentage promotors 2022
Verpleeghuis Frankeland	100%
Harg-Spaland	100%
Schiewaegh	80%
Vaartland	100%
Frankelandgroep totaal	96%

Minst positieve ervaringen van vertegenwoordigers (Frankelandgroep totaal)

- 32% van de vertegenwoordigers ervaart dat de georganiseerde activiteiten onvoldoende aansluiten op wat hun naaste leuk vindt.
- 26% van de vertegenwoordigers is van mening dat er te weinig personeel in huis is.
- Verder zien we - en dit verschilt per locatie - communicatie nog als aandachtspunt, zoals een goede bereikbaarheid en goed antwoord geven op vragen.

De genoemde aandachtspunten gaan we de komende periode verder onderzoeken en we gaan ermee aan de slag.

Over het algemeen zijn de vertegenwoordigers tevreden met onze zorg- en dienstverlening. Daar zijn we uiteraard heel blij mee. We blijven ons inzetten om dat zo te houden!

Gedicht

In 't hart gesloten

Door Frank Vester, huisdichter

Een voorzichtig eerste kusje
werd de allereerste echte zoen.
En alles wat daarna kwam
was nooit meer zoals toen.

't Geheugen filtert de gedachten,
overlopend van verlangen,
hoe we zoenden, dansten, lachten.
Alleen 't moois is blijven hangen.

Op bijna elk kruispunt
kom je onbewust voorbij.
Toen was het ons niet gegund.
Toch ben jij altijd bij mij.

Tropische high tea

Door Bernadette de Jongh-Overes, verzorgende

Op woensdag 17 augustus werd er een gezellige middag georganiseerd voor alle bewoners van afdeling 1 van Harg-Spaland. Het thema was een 'light high-tea'. De zaal Flamingo (heel toepasselijke naam bij het thema ook!) was aangekleed met tropische slingers, een knalroze luchtbed, een net zo heftig roze opblaas-flamingo en een opblaas-kaketoe. Op de achtergrond klonk tropische muziek.

Met elkaar hebben de bewoners genoten van heerlijke lekkernijen zoals petit-fours, bonbons, een verfrissend tropisch drankje, fruitsalade en als toetje, hoe kan het ook anders, een tropische sorbet.

Ondertussen werden de bewoners vermaakt met een zomerse quiz en woordzoeker, waar veel bewoners fanatiek aan meededen!

De weg naar de liefde

Door Trude van der Zwan, medewerker huishoudelijke dienst

Op een mooie zomerse, zeer warme dag viel ik in voor een van mijn collega's. Ik werd verwelkomd door een zeer vriendelijke meneer die zelfs al een koud flesje water voor me had klaarstaan. Zittend aan de keukentafel vertelde meneer hoe hij zijn vrouw ontmoet had. Het was een prachtig en romantisch verhaal dat ik met toestemming van meneer mocht delen:

In de zomer van 1959 ging meneer op vakantie, samen met zijn ouders en zijn zus. Het werd een busreis naar Duitsland, ze bezochten daar verschillende steden en het was een geslaagde vakantie. Meneer zocht altijd een plekje achterin de bus, dan had hij mooi uitzicht op het andere verkeer.

Ze maakten wat dolletjes daar op die achterbank tot hij ineens een fraaie Opel Record met een prachtige jongedame achter het stuur zag zitten, die vrolijk naar hem lachte. Het was een auto met een open dakje, afkomstig uit Essen.

Ze hadden zo'n plezier en meneer vond het zo leuk dat hij vanuit de bus een foto maakte van haar in haar auto, maar hij deed nog meer. Hij schreef zijn naam en adres op een briefje, deed dat in een plastic tasje met een touwtje er omheen

en liet dat al wapperend door het schuifraampje naar buiten gaan, richting open dakje.

Helaas, door de wind van een tegenligger vloog het briefje met het adres uit het zakje, maar de jongedame stopte met de auto om het briefje te pakken! Grote hilariteit in de bus natuurlijk, want iedereen leefde mee.

Tot ieders verbazing reed een tijdje later de jongedame weer achter de bus. Maar hoe kwam meneer nu aan haar adres? Hij wilde haar de gemaakte foto toesturen. Het geluk was met meneer die dag, want op een kruising met stoplichten reed de vrouw haar auto zo dicht bij het raampje dat zij via haar open dakje en iemands lange armen uit het open raampje van de bus, haar woonadres kon aangeven.

Er volgden bezoeken aan Essen en de twee werden hopeloos verliefd, na een jaar en een dag zijn mevrouw en meneer in 1960 getrouwd. En nu, in 2022, zijn ze dat nog steeds, hoe mooi is dat.

Voor collega's die invallen in de zomer: zo leuk kan werken in de thuiszorg dus zijn!

Maatjes, steunpilaren of buddy's hoe je ze ook noemt, ze doen het samen

Door Marlies Engel, redacteur

Op dit moment loopt er in Harg-Spaland een pilotproject. Waarschijnlijk hebt u daar niets van gemerkt. Toch is het een bijzonder project, dat effect gaat hebben op heel de Frankelandgroep. Daarom vertel ik u er graag wat meer over. Ik ging in gesprek met Dikra Ezzaky van onze afdeling personeelszaken, de bedenker van het project, en de twee proefkonijnen op Harg-Spaland, Ashley Verdoold-van der Heide (hoofd afdeling 3) en Cora Strack-de Ronde (hoofd afdeling 1).

Dikra vertelt dat ze op een dag een prijsvraag las voor projecten op het gebied van personeel in zorgorganisaties. Daar deed ze aan mee met het Buddyproject. Ze won een geldbedrag van

€ 2.500,00 met haar idee! Toen moest ze het idee wel nog pitchen bij bestuur en directie, want ze had helemaal op eigen initiatief mee gedaan. Gelukkig waren die net zo enthousiast over haar plan, dus kon ze starten met de uitvoering. Dat bleek nog niet zo simpel. Of eigenlijk toch wel. Want dat is wel de bedoeling met het project, het moet simpel zijn, laagdrempelig. En dus begint het klein, met twee collega's van Harg-Spaland die het avontuur samen aan durven gaan, in samenspraak met Wilma Bronneberg, de manager zorg van Harg-Spaland.

Maar waar hebben we het nu eigenlijk over? Wat is nu precies dat buddyproject? Dat zal ik uitleggen. De bedoeling van het project is dat twee collega's

elkaar opzoeken en elkaars buddy worden. De dames vinden dat dit woord niet helemaal de lading dekt, dus er wordt nog gezocht naar een nieuwe naam. Maar dat maakt verder voor het project en het doel niet uit.

Wat bedoelt Dikra nu precies met 'elkaars buddy zijn'? "Daar bedoel ik mee, dat twee collega's waar het tussen klikt, elkaar opzoeken om elkaar te steunen en om te leren van elkaars sterke kanten," vertelt Dikra. "Je vraagt je collega om mee te denken, mee te kijken, als je ergens mee zit in je werk. Twee weten tenslotte meer dan een. Een frisse blik helpt vaak om het probleem helder te krijgen en een oplossing te vinden. En je kunt het samen hebben over dingen die je misschien ingewikkeld vindt. Kijken wat de ander voor oplossing heeft, of hoe die er tegenaan kijkt."

Ik ben wel benieuwd hoe Cora en Ashley tot nu toe hun buddy-schap ervaren hebben. "In het begin was het wel erg zoeken naar een goede vorm," vertelt Cora. "We zitten niet op dezelfde afdeling, dus we komen elkaar in het dagelijks werk niet echt tegen. Daar moesten we een mouw aan passen. En in het begin voelden we het allebei als een verplichting. Dat werkte niet voor ons," zegt ze. "Maar dat is ook helemaal niet de bedoeling," vult Ashley aan. "Het is juist geen verplichting, het moet iets toevoegen en je moet er zelf voor kiezen. Het gaat vaak om privacygevoelige dingen dus je moet je kwetsbaar durven opstellen. Dat kan alleen als er geen dwang achter zit, ook niet van jezelf."

"Intussen weten we elkaar goed te vinden," vertelt Cora. "In het begin zijn we gaan zitten om dingen te verzinnen die we met elkaar konden bespreken. Maar dat liep natuurlijk niet. We kwamen erachter dat we elkaar eerst wat beter moesten leren kennen. De doorbraak kwam bij het bespreken van een lastige situatie tijdens een van de evaluatiemomenten." Ashley vult aan: "Daarna is het een soort gewoonte geworden. We spreken elkaar tijdens het koffiedrinken. Is het nodig, dan gaan we

even samen zitten. We vullen elkaar goed aan en we weten wat we aan elkaar hebben. En we hebben er ook zeker profijt van in ons werk."

"En dat is precies de bedoeling," zegt Dikra. "Mensen moeten er profijt van hebben. Het is geen verplichting, maar als je een collega hebt waar het mee klikt, dan kun je die dus vragen om jouw buddy te worden. Allemaal op vrijwillige basis. Mensen moeten het zelf willen, omdat ze zien dat ze er wat aan hebben."

Oké, dus de pilot is een succes. Hoe gaat het nu verder? "We gaan het project straks verder uitrollen in Harg-Spaland. En dan later, een voor een, in de andere huizen. De hoofden zullen het in het afdelingsoverleg bespreken. Het is allemaal helemaal op vrijwillige basis, alles gaat in overleg en medewerkers hebben zelf de keuze wie zij als buddy willen. Het werkt het beste als twee buddy's dezelfde functie hebben, maar ook dat hoeft niet. Er wordt niets over vastgelegd, er wordt geen overleg voor in het leven geroepen, het moet gewoon spontaan groeien," zegt Dikra. Ashley denkt dat dat wel zal lukken. "Er is hier al een heel open cultuur. We kunnen als collega's onderling al heel veel met elkaar bespreken. Maar als buddy's trek je nog wat meer naar elkaar toe en ga je nog wat meer de diepte in. En zit je vooral meer in het voortraject. Dus niet achteraf tegen elkaar zeggen, dat had je beter anders kunnen doen, maar vooraf met de ander praten over hoe je iets het beste op kan lossen of aan kan pakken".

Ik vind het een mooi project. Eigenlijk zo voor-de-hand-liggend, maar je moet er maar op komen! Bij nieuwe medewerkers is het best vanzelfsprekend dat er iemand je vaste aanspreekpunt is. Maar iedereen kan wel een assistent, of maatje, of steunpilaar, of praatpaal, of gabber, of nou ja, bij gebrek aan beter: BUDDY, gebruiken. Ik denk dat dit project een mooie bijdrage is aan onze bedrijfs-cultuur. We doen het samen, zorgen voor onze cliënten én voor elkaar.

Exposities

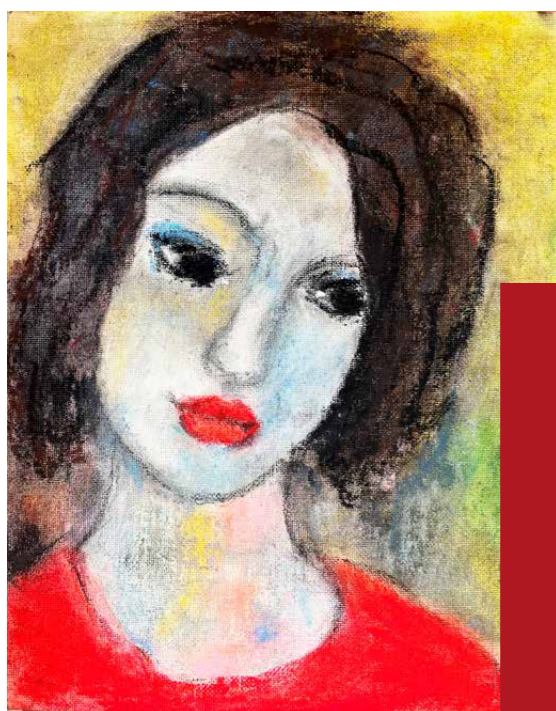

Jacobs Gasthuis

Wie Petra Proost
Wanneer 1 november tot 6 december
Wat Vrolijke kunst, Féria de Sevilla

Vaartland

Wie Leden van etsclub Kade 40
Wanneer 29 september tot eind november
Wat Diverse etstechnieken

Frankeland

Wie Bewoners Frankeland
Wanneer 1 november tot 6 december
Wat Werken met een verhaal, gemaakt binnen de beeldende therapie

Agenda Alzheimer Café en Parkinson Café

Alzheimer Café

Heeft u te maken met geheugenproblemen of (beginnende) dementie of zorgt u voor een naaste met dementie?
Wilt u meer informatie over deze ziekte, in gesprek komen met professionals en/of contact hebben met lotgenoten?

U bent van harte welkom om naar het Alzheimer Café Schiedam te komen!

De Frankelandgroep organiseert elke tweede dinsdag van de maand een Alzheimer Café in Frankeland om 19.30 uur (inloop 19.00 uur).

- Thema Alzheimer Café op dinsdag 8 november: relaties, intimiteit en seksualiteit.
- Thema Alzheimer Café op dinsdag 13 december: feestelijke jaarafsluiting, met een high wine én een workshop dans.

Parkinson Café

Heeft u Parkinson of zorgt u voor een naaste met Parkinson? Wilt u graag meer informatie over deze ziekte, in gesprek komen met professionals en/of in contact komen met lotgenoten? U bent van harte welkom om naar het Parkinson Café te komen!

De Frankelandgroep organiseert één keer per twee maanden een Parkinson Café in Frankeland, altijd om 19.30 uur (inloop 19.00 uur). Het eerstvolgende Parkinson Café vindt plaats op dinsdag 15 november. Toegang is gratis, aanmelden is niet nodig.

Meer weten?

Kijk voor meer informatie op de speciale pagina's op onze website:
www.frankelandgroep.nl/alzheimer-cafe
www.frankelandgroep.nl/parkinson-cafe

De werkdag van ...

Stella Mossou, coördinator voeding

Door Marlies Engel, redacteur Foto's Coen Meeder, fotograaf redactie

Het zijn vaak de hoogtepunten van de dag voor onze bewoners: de maaltijden. De medewerkers in de keuken zijn dus heel belangrijk voor hun welbevinden. Ik stel er graag eentje aan u voor: Stella Mossou, coördinator voeding bij Harg-Spaland.

Stella heeft het koken met de paplepel ingegoten gekregen (leuke woordspeling, al zeg ik het zelf!). Haar oma, Janny Weeda, was namelijk kok in Harg-Spaland. Als jong meisje kwam Stella er dus al over de vloer. En van haar oma heeft zij haar liefde voor lekker koken geërfd. "Als ik kook, kook ik alsof mijn eigen vader of moeder hier zit," zegt Stella. "Dat is mijn motto."

"Ik werk hier nu al 19 jaar. Ik kwam in 2003 als stagiaire binnen, en ben nooit meer weggegaan. Ik heb een route afgelegd van stagiair, via weekendhulp, keukenassistent, leerling kok, zelfstandig kok

naar nu dus coördinator voeding. Als je het me 19 jaar geleden had gevraagd, had ik nooit gedacht dat ik hier zo lang zou werken en al helemaal niet dat ik het tot coördinator voeding zou schoppen. Maar ik heb nog altijd geen plannen om weg te gaan hoor. Ik vind dit werk heerlijk! Ik houd erg van het contact met de bewoners en van koken, dus dit is een ideale werkplek voor mij. Bovendien zijn de werktijden hier wat fijner dan in de reguliere horeca."

Dat is een indrukwekkende carrière! Je ziet dat wel vaker bij de Frankelandgroep, dat mensen als stagiair of vakantiekracht binnenkomen en zich in de loop der jaren verder ontwikkelen. Mooi vind ik dat! Stella is een bevlogen collega. Ze is bijvoorbeeld voor dit interview teruggekomen op haar vrije dag. Omdat het lastig is voor haar om zich tijdens het werk een uurtje vrij te maken. Voor de

foto's kleedt ze zich zelfs nog even om en helpt ze een handje mee in de keuken. Echt bijzonder vind ik dat!

Ik vraag me af hoe ze dat dan met pauzes doet, als ze zo druk is op een werkdag? Hoe ziet zo'n dag eruit? "Nou, elke dag is anders, dat maakt het ook zo leuk! We beginnen met het klaarmaken van het ontbijt. We bakken verse croissantjes, we persen verse jus d'orange en we koken of bakken eieren, waar onze gasten maar zin in hebben. Alles kan! Na het ontbijt hebben we als personeel een kleine pauze. Vervolgens maken we de mise en place voor de lunch. Dat is het voorbereidende werk, dus het snijden van allerlei ingrediënten waarmee we gaan koken. En het maken van de salades, de sauzen en de soepen. Na de lunch hebben we weer even pauze om zelf te eten. En daarna gaan we aan de slag voor het diner, dan doen we dus al het werk

van de ochtend nog een keer. Tussendoor check ik de voorraden en doe ik de bestellingen. Daarnaast is het als coördinator de bedoeling dat ik mijn mensen aanstuur en dat ik kritisch blijf kijken naar onze processen en die verbeter waar dat nodig is. En natuurlijk hoort veel proeven er ook bij!" lacht ze.

Dat ze op Harg-Spaland zelf vers koken vindt Stella erg belangrijk. Dat maakt haar werk ook leuker dan alleen maar kant-en-klare producten gebruiken. Ze vertelt: "In Harg-Spaland wordt alle dagen vers gekookt voor de bewoners van afdeling 1 (de somatische afdeling, red.) en voor de bewoners van de aanleuncomplexen en mensen uit de wijk. In de keuken hebben we altijd minstens een en soms twee koks rondlopen. Verder hebben we een keukenassistent en een medewerker voor de spoelkeuken. We doen het echt als team, we hebben veel

voor elkaar over. Als het nodig is blijven we ook wat langer, of we gaan door in de pauze. Want het eten moet hoe dan ook klaar! Voor de bewoners van de tweede en derde etage, de afdelingen met psychogeriatrische zorg, wordt in Frankeland vers gekookt. Die maaltijden komen in regenereerkarren hierheen en worden op de afdelingen verder bereid.”

En hoe zit het met de ingrediënten, krijgen ze die ook via Frankeland, of werkt dat anders? “We kopen onze producten zelf in, en dat doen we zoveel mogelijk lokaal. We hebben een eigen poelier, slager en groenteboer. Daardoor hebben we korte levertijden, zijn we flexibel en de producten zijn allemaal van heel goede kwaliteit. We maken zoals gezegd alles helemaal zelf. We hebben elke dag twee soepen, zelfs de bouillon hiervoor trekken we hier in onze eigen keuken. En dus geen puree uit een pakje, maar gewoon zelf de aardappelen schillen en koken en dan pureren met lekker verse roomboter erdoor. Heerlijk!”

En wat maken jullie zoal in de keuken? En wie bepaalt wat er op het menu staat? “Onze bewoners eten over het algemeen het liefst de standaard, beetje ouderwetse als ik dat zo zeggen mag, Hollandse keuken. Dus aardappelen, vlees en groenten. We proberen daarnaast met regelmaat

wat modernere en buitenlandse gerechten uit. En naast de gewone sperzieboontjes met een spek-lapje koken we ook regelmatig met wat meer luxe. Een varkenshaasje of stukje zalm bijvoorbeeld. We proberen in ieder geval voor wat afwisseling te zorgen. We checken trouwens eens per kwartaal hoe we het doen als keuken. Daarvoor hebben we een ‘menucommissie’, die bestaat uit bewoners van Harg-Spaland en de aanleunwoningen. Zij geven klachten door en doen suggesties. Zo houden we de kwaliteit in de gaten en kunnen we bijsturen als dat nodig is.”

---

*... daar doen we het
allemaal voor, om mensen
te laten genieten ...*

“En naast de dagelijkse ‘gewone’ maaltijden hebben we ook nog allerlei extra’s. We hebben iedere maand de smulmiddagen, eens in de twee maanden het High Five diner, natuurlijk de Kerst- en Paasdinners en ook regelmatig feesten, zoals bijvoorbeeld met de Dag van de verpleging” vertelt Stella enthousiast. “Daarvoor bedenken we hier meestal zelf de menu’s, dat is dus extra leuk! Volgende week is er een zomerbarbecue voor alle medewerkers en vrijwilligers. Dan zorgen we dat (bijna) al het vlees halal (volgens speciale richtlijnen waaraan moslims zich dienen te houden, red.) is, en we zorgen ook voor voldoende vegetarische alternatieven. Want onze medewerkers zijn van alle leeftijden en hebben vele culturele achtergronden. Dus op dat soort gelegenheden leven we ons hier lekker uit. De collega’s van de horeca zorgen dan voor de bijpassende aankleding. Echt een gezamenlijke inspanning dus, en daar beleven we veel plezier aan. Want daar doen we het allemaal voor, om mensen te laten genieten en ze met een glimlach weer te zien vertrekken!”

Bezoek aan Blijddorp

Door Jeroen Bijl, verzorgende

Wat was het warm hè, zondag 14 augustus. Pfff... We hebben ons uitstapje naar Blijddorp daarom doorgeschoven naar maandag de 15e. Dat was beter! Het was zo’n 25 graden, bewolkt en het had in de ochtend geregend. Kortom, prima Blijddorpweer!

Met drie bewoners en twee vrijwilligers uit Harg-Spaland gingen we via de ijsberen en de indrukwekkende bizons naar de altijd grappige stokstaartjes. Daarna hebben we de rode ibissen gezien en zijn we van het nieuwe deel naar het oude deel gelopen. Hier zijn we als eerste naar de olifanten gegaan. Tijdens het kijken naar deze grijze kolossen hebben we lekker wat gedronken en een koek gegeten. Vervolgens ging onze karavaan naar de neushoorns, kamelen en kleine panda’s op hun nieuwe woonplek. Vandaar zijn we weer verder naar de Rivièrahal gelopen waar we een lekker patatje gegeten hebben.

Tijdens het eten heb ik wat leuke verhalen verteld, die ik heb gehoord van een dierenarts bij een diner in de dierentuin. Zo is er wel eens iemand over de muur van Blijddorp geklommen en in het hok van de neushoorn terecht gekomen. De neushoorn was daar natuurlijk niet blij mee en heeft deze persoon door het hok achterna gezeten! En wist u dat er een stel was dat een pinguïn had meegenomen in de kinderwagen en dat die pinguïn later in een weiland bij Maasland liep? Ook vonden de bewoners het leuk om te horen dat grote zeeschepen op de oceaan hun ballasttanks open zetten om oceaanwater in te nemen. Dit wordt in de haven van Rotterdam dan weer overgetankt naar een binnenschip, die dit water via een pijp overtankt naar de dierentuin zodat ze vers zeewater hebben voor het Oceanium.

Verder wilden de bewoners nog graag de giraffen en de krokodillen zien. Een van de bewoners heeft getraakteerd op een ijsje dat we gegeten hebben bij de gorilla’s. Eerst zagen we er maar eentje, wat een beetje een teleurstelling was. Maar toen een verzorger groene paprika’s naar de gorilla’s gooide kwamen ze allemaal tevoorschijn, inclusief internationale bekendheid Bokito.

Leuk om te vertellen is dat een van de bewoners slecht ziet, maar zich toch een goede voorstelling van alles kon maken. Door de geuren en onze verhalen had ook deze bewoner een leuke dag. Het was echt een feestje!

Smullen met muziek

Door Jacqueline van der Pijl, redacteur Foto's Kristy de Gier, activiteitenbegeleider

Lekker eten, muziek en gezelligheid tijdens de Smulmiddag van 28 juli in Jacobs Gasthuis. De middag kreeg een extra feestelijk tintje door het bezoek van 'Rotterdamse Aad'. De sfeer zat er goed in.

Kristy de Gier, activiteitenbegeleider van Jacobs Gasthuis, had het restaurant omgetoverd tot feestzaal. "We willen het altijd zo gezellig mogelijk maken voor onze bewoners," zegt Kristy met een glimlach. De geboren Rotterdammers Aad en Ien deden daar een schepje bovenop. Zo kreeg de altijd al drukbezochte Smulmiddag een vrolijke muzikale omlijsting.

Kristy: "Wat was het fijn om te zien en te horen hoe de bewoners meezongen met de voor hen herkenbare liedjes. Sommigen voelden zich weer even jong en waagden zelfs een dansje! En dat allemaal onder het genot van allerlei zomerse lekkernijen. Voor herhaling vatbaar dus. Daarom

hebben we 'Rotterdamse Aad' weer uitgenodigd voor december met zijn kerstrepertoire."

Slingers ophangen

Het leven is een feestje. Je moet alleen wel zelf de slingers ophangen. Iedereen, jong en oud is wel bekend met deze oude volkswijsheid. De medewerkers en bewoners van het Gasthuis weten er wel raad mee.

Maar alle gekheid op een stokje: in Jacobs Gasthuis gebeuren veel mooie dingen, zoals blijkt uit deze quote:

"Door deze middag voel ik mij gelijk 15 jaar jonger. Heel erg bedankt," aldus een bewoonster.

Weeksluiting in Harg-Spaland

Ontmoeting met een bijzondere gast

Door Jacolien Immerzeel, geestelijk verzorger

In Harg-Spaland wordt er wekelijks op vrijdagavond een weeksluiting gehouden voor bewoners en omwonenden. Tijdens deze dienst wordt er geïmproviseerd voor een goed doel, dat in overleg met de vrijwilligers gekozen wordt. Voor zo'n doel wordt een aantal weken gespaard. Sinds juli dit jaar sparen we voor het project van Kim Vogel in Oeganda. Zij zet zich daar al jaren in voor kinderen en hun ouders en heeft al heel veel kunnen ontwikkelen als het gaat om voedselvoorzieningen, opleidingen en medische zorg. Wij hebben ervoor gekozen om dit jaar een aantal maanden te sparen om Kim te ondersteunen in haar mooie werk. Dit

keer een doel ver weg, maar toch ook heel dichtbij want de opa en oma van Kim wonen in Harg-Spaland. Vooral oma kon over de projecten van Kim veel vertellen en heeft ons prachtige foto's laten zien. Eind juni kwam Kim naar Nederland, helaas is haar oma vlak daarvoor overleden. Op mijn vraag of Kim misschien zelf iets wilde komen vertellen over haar werk tijdens een weeksluiting zei zij meteen en volmondig 'JA'.

Zij vertelde enthousiast en vol passie, er werden veel vragen gesteld en iedereen was onder de indruk van haar prachtige verhaal, dat zo mooi

aansloot bij het thema van de dienst 'Roeping'. Na afloop bij de koffie ging de ontmoeting verder en tot onze grote verrassing haalde Kim uit een tas prachtige eigengemaakte kettingen tevoorschijn om uit te delen aan de aanwezigen. Nu kom ik ze weer tegen in de woningen van onze bewoners. Het was een prachtige ontmoeting, dat vond niet alleen ik, maar ook Kim zelf, zij stuurde onderstaand berichtje:

"Ik ben inmiddels alweer een paar weken terug in het roerige Oeganda en zit weer helemaal in het Afrikaanse ritme. Allereerst wil ik je bedanken voor de kans om te komen praten over mijn project. Dit bezoek heeft bij mij meer losgemaakt dan ik dacht. Het was zo mooi om voor deze groep ouderen te mogen praten. Meestal kom ik op scholen met jongeren in aanraking en dat is een heel andere dynamiek. De betrokkenheid en interesse heeft me geraakt, al had ik dat in eerste instantie niet door.

Ook erg bijzonder dat mijn opa in het publiek zat ... als mijn oma er ook bij was geweest, zou ze heel trots zijn geweest, denk ik "

Wilt u meer weten over het project van Kim, neem dan contact op met Jacolien Immerzeel, geestelijk verzorger in Harg-Spaland.

Voelschilderij

Door Marlies Engel, redacteur

Ik hoor het u denken, wat is een 'voelschilderij' voor een beest? Dat dacht ik ook! Maar de foto maakt het volgens mij helemaal duidelijk.

Onze activiteitenbegeleider Miriam heeft een jungle-voelschilderij bedacht en gemaakt (met hulp van een paar handige mannen). Dit schilderij heeft ze net voor haar vertrek (ze heeft sinds 1 september een andere baan) opgehangen op afdeling 2 in Harg-Spaland.

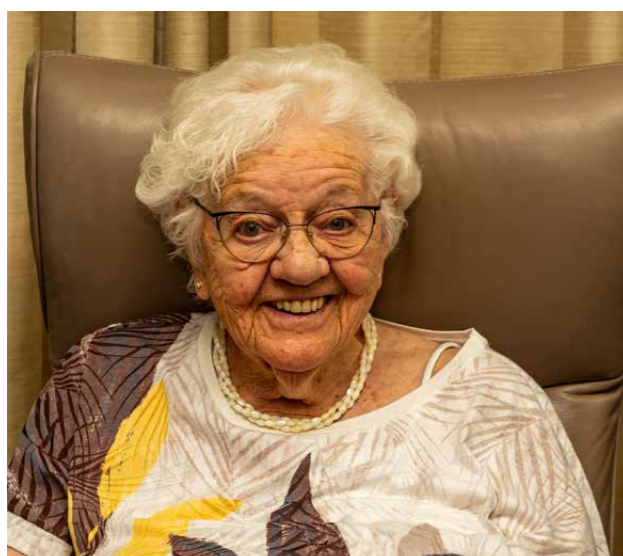
De bewoners vinden het heel leuk en zijn nieuwsgierig. Ze kunnen veilig overal aan zitten, er zitten beweegbare delen op. Het is een groot succes!

Oudste inwoner van Schiedam, mevrouw De Snoo

Door Marlies Engel, redacteur Foto's Coen Meeder, redactiefotograaf

Wist u dat wij 'in eigen huis' de oudste inwoner van Schiedam hebben? Ik moet eerlijk bekennen dat ik dat niet wist. Tot haar jongste dochter de redactie erop wees. Nou, zo'n lokale held en beroemdheid hoort natuurlijk een eigen interview in ons Frankelandgroep Nieuws te hebben! Dus toog ik op een stralende augustusdag samen met onze fotograaf naar Meerzicht (het aanleuncomplex bij Harg-Spaland) voor een interview met mevrouw Jenny de Snoo-Hooimeijer.

Op 15 mei 1919 kwam in Zwijndrecht Jannetje Geertruida Hooimeijer ter wereld. Rekent u even mee? Inderdaad, zij is al 103 lentes jong! En als je haar ziet zou je dat echt niet zeggen! Stralend zit ze in haar stoel, altijd in voor een praatje. De fotograaf vraagt voorzichtig of zij wellicht een Ton de Snoo kent? Jazeker, dat is haar zoon! Helaas is hij er niet meer. Ze wijst op een van de vele foto's die naast haar staan. Van kinderen, kleinkinderen, achterkleinkinderen en haar man Jan. Ton was een van haar vier zoons. In totaal waren er zes kinderen, ze heeft ook nog twee dochters. Twee zoons, waaronder Ton dus, zijn helaas overleden.

Vanwege die kinderen, die behoefte aan ruimte hadden, en vanwege het werk van haar man bij de werf Gusto, zijn ze van Zwijndrecht naar Schiedam verhuisd. Het was voor haar man Jan niet te doen, op de fiets over de dijk met slecht weer. Want een auto hadden ze in die tijd niet. Ze konden toen gelukkig een huisje in Schiedam krijgen. Ze had het er maar matig naar haar zin, de burens waren geen leuke mensen. Het gezin De Snoo is nog een paar keer verhuisd.

Uiteindelijk kwamen ze in een riant nieuw appartement met vijf kamers terecht op de Chopinlaan (de Z-flats). Daar hebben ze het heel goed gehad.

Tot haar man Jan vlak na zijn pensioen in 1980 overleed. Zij was toen zelf nog geen 60. Maar ze is niet iemand om bij de pakken neer te gaan zitten. Ze is een ondernemend en reislustig type. Haar zoon Ton werkte bijvoorbeeld bij Shell en heeft een tijdje in Brazilië gewerkt en gewoond. Zij is in die tijd in haar eentje naar hem toe gereisd en is maar liefst negen weken bij hem in Brazilië geweest. Maar ook haar twee zussen in Canada heeft ze bezocht. Daar is ze in totaal wel een half jaar geweest. Ze trokken daar met een mobilhome rond. Zoals ze het zelf zegt, er zijn maar weinig landen ter wereld waar ze níet is geweest!

En haar koppie, daar is niks mis mee. Ze lepelt de ene na de andere haarscherpe herinnering op. Zoals aan de bezoeken van de burgemeester toen ze 100 werd, en in mei dit jaar toen ze 103 werd. Ze vindt de burgemeester een aardige, heel gewone man. Ze vond zijn bezoekjes heel gezellig. En hoe vindt ze het zelf dat ze 103 is? Ach, daar denk je niet de hele dag over na zegt ze. Gewoon blijven ademhalen. En bezig blijven. Ze is heel actief, vooral breien doet ze heel erg graag. Op dit moment heeft ze een prachtig donkerblauw vest op de penen voor een achterkleinzoon. Ze breid dat uit haar hoofd, patronen gebruikt ze niet. Met haar dochter overlegt ze en passant even over de kleur knopen die er op het vest moeten komen. Ze besluiten dat aan de jongeman in kwestie te vragen, want die heeft er vast zelf een idee over. Overigens heeft ze voor haar dochter ooit een spencer gebreid waar ze een zelfbedachte steek voor heeft gebruikt. De De Snoo-steek, zogezegd. Kijk, zo origineel is ze dus, deze krasse dame.

Ik vraag haar hoe ze het vindt, hier in Meerzicht, en hoe lang ze er al woont? Ze is heel blij met het ruime appartement Ze kijkt uit op het kruispunt Churchillweg/Laan van Bol'Es en heeft een lekker zonnig balkon. Toen ze hier kwam wonen, in 2016,

heeft ze direct aardig wat contact gekregen met haar medebewoners. Ze ging ook regelmatig koffie drinken in de gemeenschappelijke ruimte beneden in Meerzicht. Maar daar is door Corona de klad in gekomen. En nu is ze het een beetje 'ontwend' om haar appartement te verlaten. Ook vindt ze het lastig met haar rollator. Maar ze hoopt wel weer een beetje onder de mensen te kunnen komen binnenkort, want nu moet ze het doen met het gezelschap van haar lichtgevend oranje kanarie met de originele naam Piet. En ze heeft nog zoveel te vertellen, ze is nog lang niet uitgekletst! Ze heeft nog voor minstens tien jaar gespreksstof. Dus ik ga ervan uit dat de burgemeester volgend jaar mei gewoon weer op de stoep staat voor haar 104de verjaardag. Op naar de oudste inwoner van Nederland? Als ik haar zo zie zitten stralen lijkt me dat ze het eeuwige leven heeft. Dus wie weet ...

100+

In Harg-Spaland hebben we nog zo'n volhouder: mevrouw W.M. Damen-Pieterman is op 27 augustus 102 jaar geworden! De burgemeester kwam op die dag even gezellig bij haar langs.

De dans van Bep

Door Rob Besseling, redacteur

Bianca Wever is gastvrouw in Schiewaegh. Ze werkt al zo'n 35 jaar bij de Frankelandgroep en heeft dan ook al heel wat meegemaakt. Ze hoort regelmatig van bewoners dat ze haar een fijne gastvrouw vinden. Zelf vindt ze dat dit komt door haar levensmotto: 'als ik iedere dag iets moois voor iemand kan doen, ben ik blij.'

Bep

"Dit verhaal gaat over Bep. Zij is een vrouw die al geruime tijd op afdeling Saffier op de achtste etage woont, waar ik gastvrouw ben. Bep woont hier omdat het thuis niet meer mogelijk is, want ze heeft de ziekte van Huntington. Dat is een erfelijke ziekte, waarbij een patiënt rusteloos en zenuwachtig lijkt en spreken soms problematisch kan zijn. Ik voel me bij haar betrokken omdat ze nog relatief jong is."

Spierziekte

"Volgens Bep lijdt zij aan een spierziekte en daardoor vallen soms functies in haar lichaam uit. Zelf kan ze er wel lolletjes over maken. Ze vindt dat ze gelukkig is omdat haar man en kinderen en kleinkinderen vaak langskomen. Andere mensen begrijpen vaak niet goed wat er met haar aan de hand is."

Onafhankelijk

"Zodra iemand haar ziet tijdens het lopen of gaan zitten, wil men haar meteen helpen. Goedbedoeld, maar voor Bep niet nodig en zelfs onprettig omdat ze graag zo lang mogelijk onafhankelijk wil kunnen functioneren. Ze wil tegenover zichzelf kunnen bewijzen dat ze nog steeds bijna alles zelf kan doen. Als mensen haar dan ongevraagd een helpende hand toesteken is dat voor haar vervelend en daardoor vermoeiend. Daarom zit Bep ook vaak alleen, zonder anderen om zich heen."

Céline

Enige tijd geleden was Bianca bezig op haar tuin, waar ze het lied 'The power of love' van Céline Dion hoorde. Een prachtig lied, een liefdesverklaring van Céline aan haar man, René Angélil. Bianca werd door de krachtige zang en mooie woorden overdonderd

en kon het niet droog houden omdat ze vrijwel meteen aan Bep moest denken. En de behoefte groeide om iets voor deze bijzondere vrouw te doen.

Fondue

"Bep en haar man Hans hebben altijd leuke dingen samen gedaan. En ook nu zij definitief in Schiewaegh woont komt hij regelmatig bij haar op bezoek. Dit jaar kwam hij op eerste paasdag met haar ontbijten en de volgende dag kwam hij terug met een fonduemaaltijd, om tweede paasdag te vieren. Zo'n man is hij." Toen begon Bep erover te praten dat ze iets moois voor Hans wilde gaan doen. Een soort 'bedankt voor alles.'

Dansen

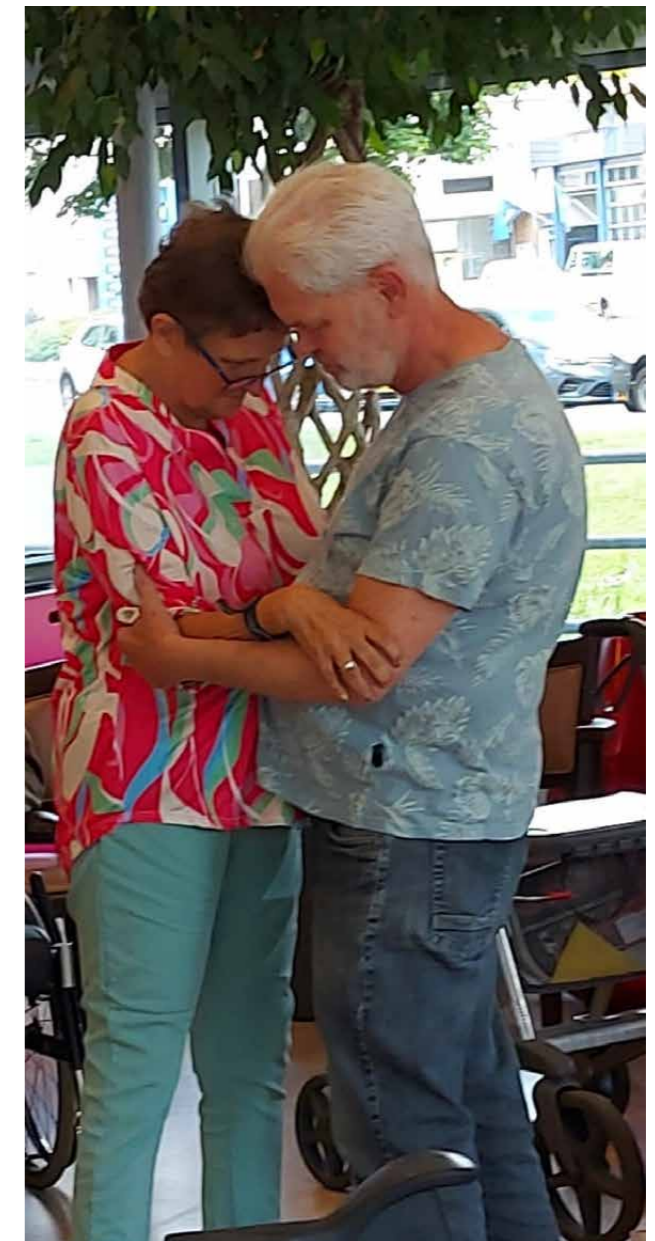
"We bespraken wat ze precies wilde en kon en uiteindelijk koos ze ervoor om nog een keer met Hans, haar man, te dansen. Dat had ze al heel lang niet meer kunnen doen. Dus we kozen een datum en de muziek en probeerden ons daarna zo goed als mogelijk voor te bereiden. En om Hans te polsen hoe hij dat zou vinden. En dat was helemaal geen probleem. Telkens vroeg ik Bep of ze het zeker wist en iedere keer hield ze voet bij stuk: zij ging dansen."

Kijken

"Op 23 mei waren ze 42 jaar getrouwd. Vijf dagen later was er een optreden in de Serre. Bep verkondigde overal dat ze tijdens dat optreden zou gaan dansen en velen beloofden dat ze zouden komen kijken. Ik zag wel dat ze nerveuzer werd naarmate de dag dichterbij kwam maar toch ging het goed. Als we haar maar niet onder druk zetten gaat het goed. Dat wist ik."

Dansje

"De Serre zat vol bewoners die naar het optreden van de artiest waren gekomen. Ook Hans zat in de zaal, net als Bep. Toen de pauze aanbrak begon de dansmuziek te spelen en nam Hans zijn Bep bij de hand en gingen ze, voor het podium, met z'n tweeën het dansje doen waar Bep al zo lang van had gedroomd."

Wonder

De toeschouwers konden hun ogen nauwelijks geloven. Ze raakten ontroerd door het wonder dat zich voor hun ogen voltrok. Ook Hans was diep onder de indruk van hetgeen zijn vrouw deed. En toen de dans was afgelopen kregen ze een daverend applaus. Daarna zijn er nog veel reacties gehoord van bewoners en anderen op dit indrukwekkende optreden.

Hoewel het inmiddels al weer een tijdje geleden is denken Bep, Hans en Bianca nog veel aan dit mooie moment terug. Zij hebben er een gouden herinnering aan overgehouden.

Afscheid en rouw: wat is een levenstestament?

Door Annelies van Breukelen, redacteur

Afscheid en rouw gaan niet altijd over de dood. Gevoelens van afscheid en rouw ontstaan ook wanneer iemand ongeneeslijk ziek wordt en niet meer goed voor zichzelf kan zorgen of de juiste beslissingen kan nemen.

Denk maar aan mensen met dementie of na een beroerte. De omgeving moet afscheid nemen van de vertrouwde band die nu opeens zo anders wordt en de cliënt in kwestie moet afscheid nemen van zijn gezondheid. Dat brengt veel verdriet met zich mee en de twijfel kan dan toeslaan of we wel het goede doen. Om daarin ondersteuning te hebben kan een cliënt een levenstestament opstellen. Wat een levenstestament precies is laat ik mij uitleggen door Geert Janssen, van notaris-kantoor MAES notarissen in Vlaardingen.

Geert legt uit: "De naam levenstestament is verwarrend. In een gewoon testament regelt men wat er na overlijden met het vermogen moet gebeuren. Wie er wat erft. Maar wat moet er gebeuren als u niet overlijdt, maar ziek wordt en niet meer in staat bent om uw eigen belangen zelf te behartigen? Dan biedt het levenstestament, ook wel pre-testament, uitkomst."

"Het levenstestament is een algemene volmacht," vertelt Geert. "Een volmacht die u bij leven aan (een) gevolmachtigde(n) verleent - vaak uw partner of meerderjarige kinderen - om u te vertegen-

woordigen in het geval uzelf ten gevolge van ziekte of een ongeval niet meer bekwaam bent om de eigen wil te bepalen. Het levenstestament bevat daarnaast veelal uw wensen op financieel, geneeskundig en persoonlijk gebied."

Geert legt uit waarom het verstandig is om een levenstestament op te laten maken bij een notaris: "De meeste mensen realiseren zich niet dat zonder een levenstestament de partner of de kinderen helemaal niets voor hen kunnen beslissen of namens hen kunnen handelen. Als u geen levenstestament hebt, bepaalt de rechter wie je belangen het best kan behartigen. Ook als u getrouwd bent. De rechter benoemt dan een curator of een bewindvoerder, afhankelijk van de situatie. De gang naar de rechter is geen fijn traject, kan leiden tot onduidelijkheid en onbegrip en helpt niet als er haast is geboden, want er is nu een wachttijd van acht maanden. Ook moet de bewindvoerder elk jaar rekening en verantwoording afleggen aan de rechter en zijn er soms beslissingen die de rechter vooraf moet goedkeuren. Deze gerechtelijke tussenkomst kunt u vóór zijn door een levenstestament op te maken."

"Daarnaast wordt door velen verondersteld dat de familie het altijd voor het zeggen heeft bij het maken van een keuze van doorbehandelen of stoppen met medische handelingen. Dat is juridisch niet het geval. De artsen zullen met de familie overleggen, maar de artsen hebben altijd het laatste woord. Het kan zijn dat u niet wilt dat uw familie voor u beslist. U kunt in een levenstestament iemand aanwijzen die namens u de medische beslissingen neemt. Die kan ook eventueel overleggen met de andere familieleden, maar het staat op voorhand vast wie beslissingsbevoegd is," zegt Geert. "Het levenstestament heeft meerdere functies. Het is in de eerste plaats voor uzelf van belang vast te leggen wat de wensen zijn in het geval u dat niet zelf meer kunt aangeven. Maar het is ook voor iedereen zoals de partner, kinderen en naaste familie, die voor u zorgen van belang om te weten wat uw wensen zijn."

Geert geeft aan dat het belangrijk is om dit te doen wanneer u nog in staat bent om de juiste keuzes te maken. Nogmaals, met een mooi woord gezegd: "U moet nog wilsbekwaam zijn."

Geert legt daarover uit: "Op het moment dat u de volmacht afgeeft, dus bij het ondertekenen van de akte bij de notaris, moet u wilsbekwaam zijn. U moet de gevolgen van het handelen kunnen overzien. Zodra de gevolgen van een handeling niet meer overzien worden door een persoon, spreken we van wilsbekwaamheid. Bij wilsbekwaamheid mogen belangrijke handelingen of beslissingen op bijvoorbeeld financieel of medisch gebied niet meer door de persoon zelf genomen worden." Geert merkt in zijn praktijk dat er veel behoefte is bij mensen om zo'n levenstestament op te laten stellen. Meer dan 1,4 miljoen mensen in Nederland hebben al bij de notaris een levenstestament getekend. Dus misschien is het ook wel iets voor u?

Geert Janssen:
"De meeste mensen realiseren zich niet dat zonder een levenstestament de partner of de kinderen helemaal niets voor hen kunnen beslissen of namens hen kunnen handelen"

Onze paradijsvogels

Door Jacqueline van der Pijl, redacteur

Wie is die vrolijk ogende man die dagelijks om klokslag vier uur de soep rondbrengt op de zorgafdeling: een medewerker of een vrijwilliger? “Geen van beiden,” zegt Yvette van Waardenburg, manager zorg psychogeriatric bij Frankeland. “Deze kleurrijke man is een van onze Korsakov-clënten.”

“Frankeland heeft een zorgafdeling voor cliënten met het syndroom van Korsakov,” legt Yvette mij uit. “Met slechts vijftien woonvoorzieningen zijn we niet de grootste zorgaanbieder voor deze mensen, maar ze staan bij ons wel allemaal op een voetstuk. En dat is precies de reden dat we een samenwerking met Korsakov Expertisecentrum Slingedael willen aangaan.”

Kennismaken over en weer

Anders dan Frankeland beschikt Slingedael over een arbeidsmatige dagbesteding (AMD) voor Korsakov-clënten.

“De gedachte erachter is eigenlijk heel logisch: door de vaste structuur en vele herhalingen in het werk kunnen deze cliënten verschillende taken uitvoeren die in een andere omgeving vaak niet goed kunnen worden uitgevoerd. Denk bijvoorbeeld aan houtbewerken, kaarsen maken, handwerken, kaarten maken of sokken sorteren. En vlak productiewerk niet uit, zoals inpakken, stickers en brieven insteken. Kortom, met een zinvolle AMD geef je Korsakov-clënten de mogelijkheid het ‘gewone’ leven weer op te pakken en daar wilde ik het fijne van weten,” zegt Yvette.

“Daarom bracht ik vorig jaar herfst een bezoek aan de AMD van Slingedael. Ik was direct enthousiast. De medewerkers van deze dagbesteding kunnen onze Korsakov-clënten zeker naar een hoger niveau tillen. Ze kijken bij de verdeling van het werk naar goede groepssamenstellingen en passend werk voor iedere bewoner,” zegt Yvette enthousiast.

“Ons doel is om een aantal van onze Korsakov-clënten bij de AMD van Slingedael te krijgen. Natuurlijk gaan we daarbij niet over één nacht ijs,” vertelt Yvette verder. “Om te beginnen gaan een subhoofd en een afdelingshoofd daar een dag stage lopen. Het contact is inmiddels laagdrempelig: over en weer kan kennis worden uitgewisseld en er kunnen vragen worden gesteld.”

Tegenbezoek

Op 1 juli 2022 bracht Slingedael - onderdeel van Lelie Zorggroep - een tegenbezoek aan Frankeland. Het enthousiasme bleek wederzijds. Kathinka Metsemakers, teamleider welzijn van de Lelie Zorggroep: “We werden getroffen door het warme welkom van Frankeland. Onze samenwerking is weliswaar nog pril, maar belooft veel goeds: we streven naar een zo hoog mogelijke kwaliteit van leven voor de bewoners.”

Beeld bij Korsakov

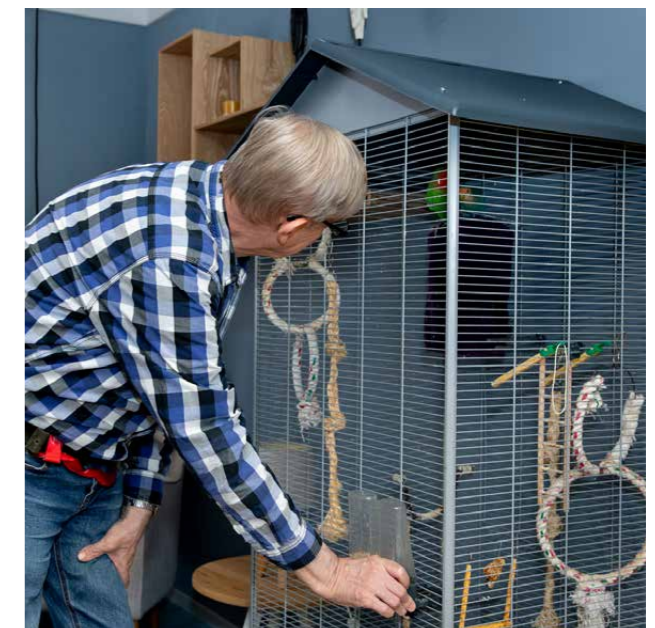
Mensen denken vaak dat Korsakov een vorm van dementie is. “Het syndroom van Korsakov is echter heel wat anders,” legt Yvette mij uit. “De oorzaak van Korsakov is een ernstig en langdurig tekort aan vitamine B1 - ook wel thiamine genoemd - als gevolg van ernstige alcoholverslaving in combinatie met zelfverwaarlozing en slechte voeding. Door het tekort aan vitamine B1 ontstaat er schade aan bepaalde delen van de hersenen. In tegenstelling tot dementie is Korsakov geen progressieve ziekte. Het wordt dus niet erger op voorwaarde dat de persoon in kwestie stopt met het drinken van alcohol en een gezond voedingspatroon heeft. Een ander verschil is dat bij Korsakov het kortetermijngeheugen is aangetast, maar het intellectuele vermogen vaak niet. Bij dementie gaat alles achteruit: het korte- en langetermijngeheugen én de intellectuele vermogens. De symptomen die bij het syndroom van Korsakov horen, hebben een grote impact op het leven van deze mensen en hun omgeving. Naast apathie en een beperkt ziekte-inzicht ervaren ze problemen bij uitvoerende taken. Het vertellen van een overdreven, onwaar of gefantaseerd verhaal hoort daar ook bij; confabuleren heet dat.”

De Frankelandgroep biedt haar Korsakov-clënten een veilige en vertrouwde woonomgeving en een duidelijke dag- en weekstructuur. Yvette: “Daarnaast zie ik voor een aantal van onze cliënten mogelijkheden voor de AMD bij Slingedael in Rotterdam. Zo kunnen we ze helpen het gevoel van een ‘normaal’ leven weer terug te krijgen. Hoe mooi zou dat zijn!”

Bij elkaar komen is een begin, bij elkaar blijven is vooruitgang, met elkaar samenwerken is succes

*Henry Ford,
Amerikaanse uitvinder van de personenauto.*

Voor mij is het duidelijk dat Yvette haar cliënten een warm hart toedraagt. “Daarom vind ik het zo jammer dat veel mensen nog steeds een negatief beeld hebben bij Korsakov. Mensen met het syndroom van Korsakov hebben in de regel een getroebleerde achtergrond. Maar dat wil niet zeggen dat ze niets te bieden hebben. Sterker nog, in mijn ogen zijn het paradijsvogels, stuk voor stuk,” zegt Yvette tot besluit.

Wat werkt in valpreventie?

Door Suzanne Leeftang, beleidsmedewerker kwaliteit en Anne van Kuik, fysiotherapeut

Van 3 tot en met 8 oktober vond de jaarlijkse Valpreventieweek plaats. Ook binnen de Frankelandgroep werd uiteraard aandacht besteed aan het tegengaan van vallen.

Waarom?

Elke vijf minuten belandt een 65-plusser op de Spoedeisende hulp na een valongeval. En dat is nog maar een fractie van het totale aantal valongevallen onder ouderen.

De gevolgen van een val kunnen groot zijn. Denk daarbij bijvoorbeeld aan het na een val niet meer kunnen wandelen of spelen met de kleinkinderen.

Een val kan er ook voor zorgen dat iemand niet meer zelfstandig naar het toilet kan, of zelf uit bed kan komen. Dit leidt dan tot het (meer) hulp nodig hebben van familie en/of zorgverleners.

Oorzaken van een val

Biologische factoren zoals verminderde spierkracht, verminderd zicht, duizeligheid, het dalen van de bloeddruk bij opstaan en chronische aandoeningen als ziekte van Parkinson, incontinentie en dementie kunnen een rol spelen.

Het is niet altijd duidelijk wat de oorzaak van een val is. Vaak is er sprake van meerdere factoren, zoals mobiliteitsproblemen, verminderd zicht en bijvoorbeeld struikelen over een drempel.

Over het algemeen geldt dat hoe meer risicofactoren aanwezig zijn, hoe groter de kans om te vallen.

Valpreventie richt zich op het wegnemen of verminderen van deze risicofactoren. Het belangrijkste advies? In beweging blijven! Hierbij gaat de voorkeur uit naar balanstherapie, krachttraining en functioneel oefenen.

Tips om vallen tegen te gaan

Bril met multifocale glazen

Veel ouderen hebben een bril met multifocale glazen. Het leesgedeelte van deze multifocale glazen kan echter de contrastgevoeligheid en dieptewaarneming aantasten. Hierdoor lopen ouderen met dit type glazen meer risico om te vallen, vooral bij activiteiten buitenshuis en bij het traplopen. Tip: als u veel buitenshuis actief bent, kan het aan te raden zijn om multifocale glazen te vervangen door monofocale.

Schoeisel en loophulpmiddelen

Voetproblemen komen veel voor bij ouderen en hangen samen met verslechtering van balans en mobiliteit. Daarnaast kan ongeschikt schoeisel leiden tot een verhoogd valrisico.

Tip: let bij de (aankoop van uw) schoenen op:

- Dichte hiel
- Brede hak, 2 centimeter
- Voldoende ruimte voor de tenen
- Geen gladde zool

7 DINGEN DIE U TOCH AL DOET, NU NET EVEN ANDERS

Om met de deur in huis te vallen ... herstel: om niet te vallen. Want met een beetje beweging blijft u langer op de been. Hieronder vindt u 7 suggesties. Om fit en vitaal te blijven. Verwerkt in dagelijkse bezigheden en die u dus geen extra tijd kosten. **Hup, in de benen.**

VOETSIE
Tijdens aankleden.

Op uw tenen staan. 5 keer.

Wastafel beetpakken. Voeten bij elkaar. 10 sec. poetsen.

Wastafel loslaten. 10 sec. poetsen.

POETS-TOETS
Tijdens tandenpoetsen.

Arm strekken en naar voren reiken. 5 keer met links. 5 keer met rechts. Dan koffie.

KOFFIEPAKKEN
Tijdens koffietijd.

Tip: kan zowel zittend als staand uitgevoerd worden.

BELSPEL
Tijdens bellen.

Tenen krachtig buigen. En ontspannen. 5 keer.

Linkerbeen strekken. 10 keer 10 sec.

Rechterbeen strekken. 10 keer 10 sec.

THUISSPORTER
Tijdens zitten.

Aanrecht vasthouden. Lopen als een koorddanser. 3 keer heen en weer.

GAANRECHT
Tijdens koken.

Opstaan zonder handen. 5 keer achterelkaar, 3 keer per dag.

PLAATSMAKER
Tijdens opstaan.

Een loophulpmiddel moet veilig in gebruik zijn en passen bij uw problemen.

Tip: controleer regelmatig uw loophulpmiddel op de volgende punten:

Stok/elleboogkruk

- Juiste hoogte
- Dop onder de stok met goed profiel

Rollator

- Juiste hoogte?
- Werken de remmen goed?
- Doet de parkeerrem het?
- Zitten de handvatten vast?
- Is er een inklapbeveiliging?
- Lopen de wielen soepel?
- Zijn de remmen schoon?
- Steken remkabels niet uit?

Wintertijd

Elke laatste zondag van oktober gaat de wintertijd in. Het einde van de zomertijd. Als het wintertijd wordt gaat de klok in de nacht van zaterdag op zondag van 3.00 uur 's nachts naar 2.00 uur 's nachts, achteruit dus en dat betekent lekker een extra uurtje nachtrust. Dit jaar gaat de klok in de nacht van zaterdag 29 oktober op zondag 30 oktober een uurtje achteruit.

oktober

Shantykoor De Vlaardingse Muters

22 oktober, 14.30 uur
in de Grote Vaart in Vaartland

Hun repertoire bestaat uit 'shanty's & seasons', oftewel zeemansliedjes en alles wat daarbij hoort. Er zitten echte meezingers bij, maar ook een aantal minder bekende liedjes.

Shantykoor Vlaardingse

22 oktober, 14.30 uur
in de Serre in Schiewaegh

5 november, 14.30 uur
in de Havenzaal in Frankeland

Zij vertolken shantylieparen, over het zeemansleven, de zee en de visserij.

Richie

23 oktober, 14.30 uur
in de Havenzaal in Frankeland

Een zanger met een geweldig Nederlands repertoire. Staat garant voor een gezellige middag.

november

Accordeonvereniging Harry van Wezel

12 november, 14.30 uur
in de Havenzaal in Frankeland

Een orkest met de nodige ervaring. Ze spelen een gevarieerd programma.

Shantykoor Stuurloos

19 november, 14.30 uur
in de Grote Vaart in Vaartland

Het repertoire van Shantykoor Stuurloos bestaat uit Nederlandse potpourri's en zeemansliedren, maar ook de Engelstalige shanty's ontbreken uiteraard niet.

Country en WesternkooR Rumberley

26 november, 14.30 uur
in de Serre in Schiewaegh

Dit koor speelt bekende populaire country & western songs.

oktober

Frycks

26 oktober, 19.30 uur
in de Grote Vaart in Vaartland

Gezelschap dat akoestische liedjes ten gehore brengt.

november

Jong van Hart

5 november, 14.30 uur
in de Serre in Schiewaegh

Een toneelgezelschap met een luchtige, kluchtachtige, muzikale voorstelling waarbij de lachspieren op de proef worden gesteld.

december

PopkooR Pleasure

9 november, 19.30 uur
in de Grote Vaart in Vaartland

Het repertoire bestaat uit bekende popnummers.

Eerste Hoekse Accordeon Vereniging

7 december, 19.30 uur
in de Grote Vaart in Vaartland

Zij spelen een gevarieerd programma accordeonmuziek.

Eten en beoordelen: goede combinatie!

Door Kyra Stapersma, activiteitenbegeleiding

De bewoners van unit 2 uit Vaartland waren wel heel benieuwd hoe Pannenkoekenhuis 't Hof in Vlaardingen er nu uitziet na hun deelname aan het SBS6-programma 'Crisis in de tent' met Herman den Blijker.

Onder het genot van een heerlijke pannenkoek, die gelukkig nog even lekker smaakte als voorheen, werden de nieuwe inrichting, sfeer en buitenterras beoordeeld.

Alle nieuwe details werden opgemerkt en uitvoerig besproken. Net als bij een echt jurypanel vlogen de meningen over tafel. Kort samengevat bleek dat eigenlijk alle bewoners unaniem vonden dat de zaak een mooie restyling had ondergaan en prachtig is opgeknapt.

Uit het artikel van 'In de buurt - Vlaardingen'

Mariska van Pannenkoekenhuis 't Hof: 'Herman den Blijker heeft me wakker geschud'

Het zal je maar gebeuren: Herman den Blijker die voor je deur staat om je uit de brand te helpen. Het overkwam Mariska Espinoza van Pannenkoekenhuis 't Hof.

Zij werd opgegeven voor het nieuwe SBS6-programma 'Crisis in de tent' waarbij ze bedrijven helpen die het zwaar hebben. "We hebben samen keihard gewerkt."

Pannenkoekenhuis 't Hof had het niet makkelijk, mede door de coronacrisis. Veel reserveringen die het gat van de winter moesten opvullen werden noodgedwongen gecancelled.

Mariska vertelt: "Een vriend gaf ons op en ik stemde in om mee te doen. Maar dat biedt geen zekerheid dat ze jou ook uitkiezen. En toen stonden vorige week ineens Herman den Blijker en Annetarie van Gaal voor de deur."

Restyling van het terras

Het team van het televisieprogramma heeft het Pannenkoekenhuis gerestyled en gereorganiseerd. Mariska: "Binnen is niet heel veel veranderd: daar hebben we nieuwe gordijnen en wat nieuwe accessoires. Maar buiten is het grote werk gedaan. Het hele pand is geschilderd, de tafels zijn gepimpt, we hebben nieuwe parasols en een vernieuwde Engelse tuin. Vooral met dat laatste ben ik superblij. Het is zo sfeervol geworden. Ook hebben we meer verlichting gekregen waardoor het er 's avonds een stuk gezelliger uitziet. Het is bizar hoe kleine dingen toch zo'n andere uitstraling geven."

Lees het volledige artikel hier

De R in de maand

Door Linda van Hassel-Roosloot, activiteitenbegeleider

Elk woensdag wordt er op afdeling LP2/3 in Frankeland uitgebreid gekookt. De bewoners kiezen dan zelf wat ze willen eten. Deze keer, de R zat tenslotte in de maand, werd er massaal gekozen voor gekookte mosselen. Het ging precies zoals vroeger thuis; met de pan op tafel en lekker met de handen de mosselen uit de schelp halen. Het stokbrood en de sausjes maakten het extra lekker. Na afloop kreeg iedereen nog een ijsje met slagroom en vers fruit. Hoewel er toch heel veel kilo's mosselen doorheen zijn gegaan, smaakte het naar meer... Zouden de mosselen volgende week weer op het menu komen? De R zit in ieder geval nog heel lang in de maand!

Stadsarchief Vlaardingen

Rinske Bartlema

een bijzondere Vlaardingse diakones: overal te zien in de stad, onvermoeibaar

Door Hjalmar Teunissen, medewerker erfgoed, stadsarchief Vlaardingen

Een paar jaar geleden ziet Ellen Boonstra-De Jong, vaste bezoeker van het Stadsarchief Vlaardingen, in de fotocollectie drie bijzondere foto's. Op de ene foto staan drie vrouwen, allen in het zwart gekleed. In het midden herkent Boonstra-De Jong onmiddellijk een zuster van de diakonessen, ze

Rinske (midden) met haar zussen Baukje en Tjitske

houdt een paraplu vast. Haar naam is gelukkig bekend, ze heet Rinske Bartlema, een Friese naam. Op de andere foto is een Duits legerhospitaal uit de Eerste Wereldoorlog afgebeeld, linksachter is Rinske zichtbaar. Wat deed ze daar? Wie was deze vrouw? Wat heeft ze allemaal meegemaakt? En wie zijn die andere vrouwen op de eerste foto? Voor Ellen Boonstra-De Jong het begin van een lange zoektocht.

In haar onlangs verschenen boek 'Rinske, het levensverhaal van Rinske Bartlema (1875-1948)' schrijft ze: „Omdat ik eerder een artikel schreef over de diakones Gretha Hofstra (1858-1937), heb ik ook een zwak voor diakonessen, net zoals ik een zwak heb voor nonnen. Misschien komt dat omdat ik bewondering heb voor vrouwen die, geïnspireerd door hun liefde voor God en Jezus, de mensheid willen dienen.” En er is meer dat haar in Rinske aantrekt: „Rinske Bartlema moest, gezien haar voor- en achternaam, een Friezin zijn en ik houd zielsveel van Friezen en de provincie waarin ze wonen.”

Maar hoe is deze Friezin in Vlaardingen verzeild geraakt? Gelukkig kan ze hiervoor ook putten uit het familiearchief van de familie Bartlema dat jaren geleden door twee nichtjes van Rinske is overgedragen aan Tresoar, het Historisch en Letterkundig Centrum in Leeuwarden.

De ziekenzaal in Gleiwitz, Rinske staat links in het midden, aangeduid met een pijltje

Het archief blijkt een schatkamer te zijn. Er is niet alleen veel beeldmateriaal, maar ook brieven van Rinske en andere belangrijke documenten. Met dit archief en aanvullende informatie uit het Stadsarchief Vlaardingen slaagt Ellen Boonstra-De Jong erin om Rinskes leven te reconstrueren.

Rinske arriveert in Vlaardingen nadat ze in Amsterdam en Arnhem de opleiding tot diakones heeft afgerond. Vooral in de Amsterdamse Jordaan wordt ze gehard door wat ze daar op straat te zien krijgt. In een brief aan haar opa schrijft ze op 2 oktober 1898: „Half verwaarloosde, half naakte kinderen, krijsende en vechtende vrouwen, dronkemannen, verdierlijkte woningen enz. is aan de orde van de dag. (...) De trappen zijn donker als de nacht, smal, steil en versleten en dikwijls vier hoog waarlangs men zich als een touw moet optrekken en 's winters een kaars in de tasch.”

Naar Vlaardingen

Eind 1909 gaat Rinske met de trein naar Vlaardingen om een andere diakones af te lossen, ze

is dan 33 jaar en inmiddels flink ervaren. Ze gaat wonen in het Diakoniehuis in de Emmastraat waar Vlaardingse ouderen zijn ondergebracht, de mannen en vrouwen zijn strikt gescheiden. Rinske maakt al gauw naam in Vlaardingen, in advertenties in de Nieuwe Vlaardingsche Courant wordt ze vaak bedankt voor haar liefdevolle verzorging.

Daarnaast wordt ze regelmatig gevraagd om deel te nemen in een comité of bestuur. Zo is ze lid van het comité Zeemanshuis, het Algemeen Comité voor Maatschappelijk Werk en het Comité Hulp Oostenrijk. Bovendien geeft ze tot aan haar pensioen heilgymnastiek aan arme, zwakke kinderen en houdt ze zich in de crisisjaren bezig met het opzetten van een naai- en kookcursus voor meisjes en vrouwen. Ze is overal in Vlaardingen te zien, ze lijkt wel onvermoeibaar.

Een bijzondere periode in haar leven is haar uitzending als verpleegkundige naar Gleiwitz om Duitse soldaten te verplegen die in de loopgraven gewond zijn geraakt.

Ze vertrekt op 28 december 1915 als medewerker van een Nederlandse groep zorgverleners, en ze zou tot juli 1916 blijven. Daar heeft ze ongetwijfeld de meest verschrikkelijke oorlogsverwondingen gezien. In Gleiwitz worden tijdens haar verblijf 475 grote operaties uitgevoerd, vooral aan armen en benen. Verder worden er kogels en losse beensplinters verwijderd. Als dank voor haar inzet krijgt Rinske een oorkonde en de medaille derde klasse van het Rode Kruis, toegekend door Wilhelm II, de Duitse keizer.

Na een lange carrière gaat Rinske in 1935 met welverdiend pensioen. Ze is echter niet van plan om te gaan rusten. In 1937 vertrekt ze naar het toenmalige Nederlands-Indië om met eigen ogen het resultaat te zien van het zendingswerk. Maar ze gaat ook aan het werk, beschrijft Ellen Boonstra-De Jong: „Ze heeft de zorg op zich genomen van een jonge vrouw die bevallen is van een doodgeboren kind. De vrouw woont in een kampong op een kwartiertje lopen van het zendingshuis. Ze is er slecht aan toe en buiten bewustzijn. Rinske begint direct met bidden omdat de vrouw blijkbaar bang is dat de boze geest haar leven wil roven. ‘Het gebed wint het deze keer en de Heer hoorde en zegende onze zorg’.”

Rinske Bartlema overlijdt op 23 februari 1948, na een zeer rijk leven. Ze wordt begraven in Friesland.

Foto's

- Rinske met haar zussen Baukje en Tjitske. Foto P6247-1; collectie Stadsarchief Vlaardingen
- De ziekenzaal in Gleiwitz. Foto P6247-3; collectie Stadsarchief Vlaardingen
- Portret. Foto P6259-6; collectie Stadsarchief Vlaardingen

De leden van het Medical Feeding Team 3 in Vlaardingen, derde van links (zittend) dokter A.C.J. Schaars (Foto Hi5197; collectie Stadsarchief Vlaardingen).

Oproep: wie weet meer over het Medical Feeding Team 3?

We kennen bijna allemaal wel het beeld van Britse en Amerikaanse bommenwerpers die traag over hongerend Nederland vliegen en voedselvoorraden droppen, onder luid gejuich en gezwaai. Ook is het Zweedse wittebrood bekend, dat bakkers konden maken dankzij meel dat uit Zweden via schepen is aangevoerd. Honderden, zo niet duizenden mensen hebben zo de beruchte Hongerwinter weten te overleven, zo vlak voor de Bevrijding.

Maar er is nóg meer hulp geboden door de geallieerden, ook in Vlaardingen. Op dinsdagavond 8 mei 1945 arriveert bij het ziekenhuis aan de Hofsingel het Medical Feeding Team 3, geleid door dokter A.C.J. Schaars die later in Schiedam een bekende kinderarts zou worden. Al maanden is deze komst voorbereid; in nog meer steden in West-Nederland arriveren zulke teams, onder meer in Schiedam.

Direct gaat het Medical Feeding Team 3 aan het werk. Dokter Schaars zet hiervoor een noodziekenhuis op in het schoolgebouw aan het Emaus, pal

tegenover het huidige Stadsarchief Vlaardingen. Vlaardingers die lijden aan hongeroedeem worden geholpen, er wordt voedsel uitgedeeld en de teamleden gaan op huisbezoek.

Honderden Vlaardingers wordt zo het leven gered. Na een paar weken zit het werk erop, het Medical Feeding Team 3 wordt later bedankt met een oorkonde, ondertekend door burgemeester M.C. Siezen, en een Delfts blauw bord met daarop een afbeelding van het noodziekenhuis.

Hongerwinter

Voor een artikel over dit Medical Feeding Team 3 is het Stadsarchief Vlaardingen op zoek naar mensen die kort na de oorlog door dit team geholpen zijn. Heeft u nog herinneringen aan deze tijd? Heeft u dokter Schaars gekend?

Heeft u de hongerwinter in Vlaardingen meegeemaakt? Neem dan contact op met Hjalmar Teunissen via hjalmar.teunissen@vlaardingen.nl of 06-12 72 2241.

Ondergetekenden betuigen hiermede hun oprechten dank aan den WelEd. Zeerge! Heer Dr. A. L. ERKELENS, voor de goedgeslaagde operatie en aan Zuster BARTLEMA voor de liefderijke verpleging, waardoor hun kind van een wissel dood werd gered.

L. LAROOIJ
EN ECHTGENOOTE.

Vlaardingen, 5 April 1913.

Kermis

Door Everien Noordam, activiteitenbegeleider en Rob Besseling, redacteur
Foto's Coen Meeder, redactiefotograaf

Lang geleden

“Woensdag 17 augustus was door team Welzijn in Schiewaegh tot de dag van de kermis uitgeroepen. En dat lieten de meeste bewoners zich maar één keer zeggen want de vorige kermis was in 2017 geweest, dus best al lang geleden. Tegen twee uur die middag stroomde de Serre vol met bijna alle bewoners. De kermis is onderdeel van onze zomerweek. We bieden veel activiteiten aan met kermis-spelletjes en bijna iedereen wilde erbij zijn. Dus hebben we onze vrijwilligers benaderd en gevraagd of zij wilden assisteren bij het laten slagen van de kermis. Ook de gastvrouwen van de etages waren erbij en zo konden we alles in goede banen leiden. Wij hebben de aangeboden spelletjes allemaal zelf verzameld,” zegt Everien.

Kegelen

“Bij het kegelen lukte het menig deelnemer om de bal ook in goede banen te leiden. Regelmatig gingen de kegels bijna allemaal om als de bal was uitgerold. De spanning was van sommige gezichten af te lezen. Hoeveel kegels zouden er omvallen?

Er was ook een kraam met een enveloppenspel. Er hing een draad met daaraan een heleboel enveloppen. De vrijwilliger die de kraam verzorgde, liet geïnteresseerde bewoners een envelop van

de draad afscheuren en de bewoner kon dan in de envelop kijken welke verrassing hij of zij had veroverd. Later brak de draad, waarna de vrijwilliger dit probleem oploste door een schaal neer te zetten voor de resterende enveloppen.”

Eten en snoepen

“Het keukenteam van de Serre had voor suikerspinnen gezorgd en voor verse popcorn die vanuit een authentieke popcornkraam door Rowan, de kok, in puntzakjes werd aangeboden. En de hotdogs smaakten lekker. Het was een kermis voor mensen die groot waren geworden met kaneelstokken, nogabrokken, zuurstokken en ander oudhollands snoep.” En dat was er, allemaal!

Blikken gooien

Misschien werd dit spel wel het meest fanatiek gespeeld: een bal tegen een stapel blikken gooien. Op de gezichten zag je de concentratie. Een begeleidende vrijwilliger keek met gespannen blik, zo leek het, hoeveel blikken er gingen omvallen. Ook het ringgooien deed het goed. De speler heeft op een afstandje een rood-witte verkeerskegel staan en gooit een ring zodanig naar de kegel dat hij tenslotte om de kegel blijft liggen. Zo zou het moeten. Maar als je het moet doen, is het vaak opens niet meer zo gemakkelijk!

Spiraal

“Bij het spiraalspel moet een deelnemer een ring rond een ijzeren draad in een aantal bochten voeren zonder dat de ring met de draad in aanraking komt. Als dat wel gebeurt hoor je een signaal en heb je verloren.” Ook dit spel bleek voor menig deelnemer een echte uitdaging te zijn. En het fijne van een kermis is dat bijna iedereen kan vissen. Menigeen had in het netje een geel eendje en kon blij zijn met de vangst. Simpel toch, zo'n eendje vangen? Of toch niet?

Muziek

“Op internet is gezocht naar een orgelman en dat is gelukt. Het kleine orgel speelde een groot deel van de tijd, en daarna lieten we via Spotify andere kermismuziek horen tot het bijna afgelopen was.”

Leuk hieraan was ook, dat menigeen deze middag even het orgelmannetje of orgelvrouwetje wilde zijn en de slinger van het orgeltje een flinke duw gaf ...

Goochelaar

Tussen alle spelletjes en bewoners door liep er in de Serre nog een meneer rond in een blauw kostuum met een stel speelkaarten in zijn hand. Regelmatig ging hij aan een tafel zitten en deed dan een kaartspel met een bezoeker van de kermis. “Wij hebben hem wel eens eerder aan het werk gezien, bij een jubileum. Online konden we hem snel opsporen.”

Druk

“Het was gezellig druk tijdens dit evenement. Zowel de bewoners van de somatische, als die van de psychogeriatrische afdelingen vonden het erg leuk!”

Thuis

Door Natasja Heij, manager zorg

Het is maandagochtend, 6.00 uur, als mijn wekker gaat. Ik heb net twee weken vakantie achter de rug waarin ik mij vooral bezig heb gehouden met de voorbereidingen die betrekking hebben op de bouw van ons nieuwe huis. Vragen als 'wat voor vloeren kiezen we', 'gaan we voor behang of verf op de muren' en 'hoe moet de keuken eruit komen te zien' – maken dat ik mij keer op keer weer realiseer dat een prettige woon- en leefomgeving bijdragen aan hoe iemand zich voelt en dat deze voor niemand hetzelfde is.

Als ik later die ochtend door Schiewaegh loop en een bezoek breng aan de verschillende huiskamers, aanschuif bij het ontbijt en een kopje koffie meedrink, probeer ik de inrichting van de huiskamers te bekijken vanuit de ziens- en beleefwereld van de aanwezige bewoners. En met inrichting bedoel ik niet alleen de stoelen, tafels of schilderijen aan de muur. Biedt de aankleding van de omgeving alsook de zorg voor elkaar, de liefdevolle benadering van de aanwezige medewerkers, de smaak van de koffie of het voeren van een gesprek in welk opzicht dan ook dat 'thuisgevoel', vraag ik mij af.

In de ene huiskamer zijn zeven bewoners aanwezig en in een andere huiskamer kom ik vijftien bewoners tegen. Iedere bewoner brengt iets unieks mee en vertelt een verhaal over hoe de huiskamer er vroeger 'thuis' uitzag. Om mij heen kijkend zie ik in sommige huiskamers ook iets terug van 'thuis' en 'vroeger' en ik realiseer mij tegelijkertijd dat het 'thuisgevoel' ook van binnen zit. Een gevoel dat ook versterkt wordt door de geur van koffie of een gebakken eitje, de radio die aanstaat en een bekend deuntje laat horen en zeker ook het voeren van gesprekken over alledaagse

dingen die eenieder hier binnen Schiewaegh mee (heeft ge-)maakt.

Een bos bloemen op tafel – totaal verkeerd geschikt in de ogen van de mevrouw die naast mij zit tijdens het koffiemoment – wordt 'herschikt' en ik zie de handen van deze mevrouw tot leven komen in de handelingen die zij bijna blindelings uitvoert. "Zo," zegt ze, "dat is een beter gezicht, zo kun je toch geen visite ontvangen." Waarop haar buurvrouw haar met een stralende glimlach aankijkt en zegt: "Mijn complimenten, hier kan ik zo van genieten!"

Als ik de huiskamer verlaat hoor ik achter mij twee andere bewoners praten over een 'verschrikkelijk' schilderij dat aan de muur prijkt. "Je zal het maar aan je muur hebben hangen ..." zegt de een tegen de ander. Zoveel mensen, zoveel wensen en zoveel smaken.

Ik ben trots op diegenen die iedere dag weer in staat zijn om op zoek te gaan naar dat stukje 'thuis' dat de bewoners een plezierig en welkom gevoel geeft.

Natasja Heij is sinds 1 januari 2022 manager zorg op locatie Schiewaegh. Ze neemt onze lezers dit jaar mee in haar ontmoetingen, verbazingen, gebeurtenissen, uitdagingen en verhalen.

Clowns en acrobaten in de tent

Tekst en foto's door Matthijs Lokerse, hoofd welzijn

Het bekende 'Circus in de zorg' kon zijn tentdeuren weer eens openen! Allereerst werd er geïnventariseerd of hier animo voor was. Dat bleek het geval, en hoe: uiteindelijk gaven meer dan 280 bewoners van de Frankelandgroep aan graag naar dit circus toe te willen.

De feestelijke dag begon voor sommige bewoners al vroeg, omdat het een hele organisatie was om alle mensen op tijd naar het circus te vervoeren. De bewoners van Frankeland en Jacobs Gasthuis mochten het spits afbijten en de tent zat afgeladen vol. Er waren diverse artiesten die een act opvoerden, waaronder een clown, een acrobaat, een jongleur en een hondentrainer.

's Middags was het de beurt aan de bewoners van Vaartland, Harg-Spaland en Schiewaegh en ook zij hebben enorm genoten van het circus!

Duurzaamheid binnen de Frankelandgroep

Door Annelies van Breukelen, redacteur

U heeft het vast wel in de krant gelezen of gehoord op radio en televisie: we moeten zorgvuldiger met onze aarde omgaan. Of, met mooie woorden gezegd: “We moeten de CO2 uitstoot reduceren en de afvalberg verminderen.” De overheid heeft bedrijven verplicht gesteld de CO2 in 2030 met 50% te reduceren en in 2050 moet er eigenlijk helemaal geen CO2 uitstoot meer zijn.

Hoe zit dat dan met een bedrijf als de Frankelandgroep? Om daar achter te komen ben ik in gesprek gegaan met Mirzet Mehmedagic, facilitair manager werkzaam op locatie Frankeland.

Maar voordat ik u daar meer over vertel eerst even een paar feitjes die ik voor u opspoorde op internet:

- In 1908 is het eerste plastic uitgevonden dat de naam bakeliet kreeg. De wereld vond dit een revolutionaire uitvinding en de markt werd overspoeld met alles wat er van bakeliet gemaakt kon worden zoals vazen, lichtknoppen, toiletbrillen, telefoons, deurklinken enzovoort. Het was een hard solide product wat zich in een mal in allerlei vormen liet gieten.
- Het duurde tot ruim na de Tweede Wereldoorlog voordat het ons bekende plastic op de markt kwam, namelijk rond 1950. Plastic dat buigzaam is, flinterdun kan zijn en onze zware boodschappen een stuk lichter maakte. Niet meer sjouwen met glazen flessen frisdrank of melk, maar alles in plastic flessen of pakken. Niemand kon toen vermoeden dat plastic zoveel schade aan het milieu zou toebrengen ...

Mirzet Mehmedagic houdt zich als facilitair manager bezig met inkoop van het eten en drinken op alle locaties, en binnen Frankeland en Jacob Gasthuis verzorgt hij ook alles voor de huishoudelijke dienst en de logistiek. En vanuit die functie komt Mirzet heel wat plastic tegen. “Dat moet anders,” zo zegt hij. Geen plastic bekertje voor een kopje koffie, geen plastic rietje meer in de

limonade. Hij werkt er naartoe om zoveel mogelijk gebruik te maken van disposable bamboe bij feesten en partijen. Maar hij komt nog meer plastic tegen. Denk maar aan de flacons waar de schoonmaakmiddelen in zitten. En dat zal voorlopig ook wel zo blijven. Daarom is Mirzet overgegaan op het inkopen van grootverpakkingen. Dat zorgt ook voor minder plastic.

Mirzet legt mij uit dat de CO2 reductie niet alleen gerealiseerd kan worden door het verminderen van plastic. Hij onderzoekt ook of de bedrijven waar hij inkoop aan CO2 reductie doen en betere producten kunnen leveren. Zo gebruikt de Frankelandgroep alleen nog maar schoonmaakmiddelen met het ECO keurmerk en wordt al het beddengoed gewassen bij een wasserij die werkt volgens strenge milieukeurmerken.

Ook bekijkt Mirzet hoe Frankeland zijn eigen afvalberg kan verminderen. Dat begint al op de afdeling, op de kantoren en in de keuken met afvalscheiding. Afvalverwerkingsbedrijf Irado heeft met de Frankelandgroep een afspraak gemaakt dat het aangeleverde afval wat niet gescheiden kan worden door Irado nog extra wordt nagescheiden. En zo wordt bijvoorbeeld al het gebruikte incontinentiemateriaal gerecycled tot biogas, kunstmest en nieuwe kunststofproducten.

En Mirzet maakt graag van de gelegenheid gebruik om te vertellen wat er gedaan wordt met het warme eten wat overblijft in het restaurant. Dat eten kan opgehaald worden volgens het Too-good-to-go concept. Dat concept zie je tegenwoordig ook bij supermarkten en restaurants. Too-good-to-go wil zeggen: eten dat nog goed is en eigenlijk zonde is om weg te gooien kan voor een schappelijke prijs worden opgehaald. Bij de locaties Frankeland, Vaartland en Harg-Spaland van de Frankelandgroep kunt u net na 18.00 uur een maaltijd voor twee personen ophalen voor vijf euro. Op de locaties Schiewaegh en Jacobs Gasthuis kan dat vanaf 13.30 uur na de lunch. Het is dan natuurlijk wel eten wat de pot nog schaft en op is op.

Maar toch een geweldig concept: als u bijvoorbeeld op bezoek bent geweest en thuis geen zin meer hebt om te koken, loopt u dan even langs bij het restaurant en vraag of er nog Too-good-to-go maaltijden zijn. Want naast dat de koks bij Frankeland lekker kunnen koken wordt er extra op gelet dat maaltijden ook gemaakt worden van goede producten. Mirzet streeft er naar om zoveel mogelijk groenten en vlees in te kopen met een duurzaamheidskeurmerk.

Er komt voor een bedrijf als de Frankelandgroep heel wat bij kijken om te verduurzamen, maar Mirzet staat er voor de volle 100% achter dat dit hard nodig is om de aarde niet verder te vervuilen. Hij kan nog meer voorbeelden noemen, zoals het gebruik van Team Zero voor het ophalen van het afval van de kantoren en de ICT en regelmatig de milieuthermometer erbij pakken om te controleren of de Frankelandgroep op de goede weg is.

“En Mirzet, wat kunnen wij er zelf aan doen?” is tenslotte mijn laatste vraag. Mirzet geeft aan dat je ook thuis heel goed afval kan scheiden. En een plastic bakje hoeft je niet gelijk weg te gooien maar kan na de afwas gerust nog eens voor iets hergebruikt worden. En denk thuis ook eens aan grootverpakkingen, door niet steeds een nieuw zeppompje aan te schaffen bij de supermarkt maar te kiezen voor een navulfles. En koop liever producten met een ECO keurmerk.

Verduurzaming gaat ons tenslotte allemaal aan.

Deftige Delta-lunch

Door Carien Kemink, redacteur

De feestcommissie van unit 1 van Vaartland, bestaande uit Angelique en Vera, barst van de leuke ideeën. Een daarvan was het organiseren van een etentje buiten de deur en de keus viel uiteindelijk op een lunch in het Delta hotel in Vlaardingen.

Vijf bewoners van Unit 1 togen samen met een begeleider naar het bewuste hotel. Onderweg al een en al enthousiasme, een opperbste stemming. Men was het roerend met elkaar eens. “We voelen ons echt koninklijk, lunchen in zo’n chic hotel.” En: “Wij boffen wel dat we in Vaartland wonen, er wordt zoveel voor de bewoners gedaan.”

Nou, voor de begeleider was de lunch al geslaagd, voordat er daadwerkelijk gegeten werd, dat snapt u. De Vaartlanders kregen een prachtig plekje aan het raam, waar ze de boten goed langs konden zien varen.

De lunchkaart zag er zeer gevarieerd uit en dat maakte de keuze er niet gemakkelijker op. Met een

beetje hulp had iedereen uiteindelijk toch een erg mooi opgemaakt bord voor zich staan. Alles zag er prachtig uit en het smaakte nóg beter.

Er werd niet alleen smakelijk gegeten, er werden ook de smakelijkste verhalen uitgewisseld. Die combinatie van eten en lachen verhoogde de stemming nog eens extra. Al met al vloog de tijd voorbij, de borden raakten leeg en uiteindelijk ging de groep weer op ‘huis’ aan. De begeleider kreeg op de terugweg een groot compliment. “Wat ongelooflijk lief van jullie om zoiets te organiseren.”

De bewoners hebben zich die ochtend echt bijzonder gevoeld en het idee van Angelique en Vera bleek een gouden greep. Dat heeft de groep meerdere keren herhaald, evenals de wens, om dit veel vaker te doen. En oké, iedereen begrijpt dat ook andere afdelingen aan de beurt komen, maar dat neemt niet weg dat de vips van vandaag graag een plekje vrij houden in hun agenda voor weer zo’n leuk uitstapje. Afwachten maar!

Om even bij stil te staan ...

Bomen

Door Mariëtte Brekelmans, geestelijk verzorger

*De bomen hebben wortels
de bomen mogen stevig staan
maar mensen moeten verder gaan.
De bomen hebben wortels
maar mensen gaan voorbij.*

Bomen fascineren mij. In de lente komt er nieuw blad, en komen er soms wat bloemen. Veel groen dus. In de zomer blijft het een lange tijd zo groen. En dan de herfst, de bladeren krijgen allerlei kleuren, van rood naar goud en geel. In de herfst vind ik de bomen het mooist. De bladeren vallen eraf en laten een gekleurd tapijt achter op de stoep. Soms ook een kastanje of een eikel. Als niemand kijkt, loop ik erdoorheen, schop ik tegen de bladeren en gooi ze de lucht in. En in de winter zijn de bomen kaal.

En ook dat heeft zijn charme, je ziet de takken in het ochtend- en avondrood. Je ziet de nesten die de vogels gemaakt hebben en die wachten totdat de bewoners weer langskomen. En als dan de eerste zonnestrallen weer komen, piept het jonge blad weer naar buiten en begint het van voor af aan. Bomen fascineren mij, ik hou van ze en ik ben blij dat er hier zoveel mooie bomen staan.

Het bovenstaande stukje van het lied: ‘Een mens te zijn op aarde’, gaat over die boom. De boom die maar blijft staan, generaties lang. Ik ben benieuwd wat zo’n boom allemaal al heeft meegemaakt. De bomen veranderen niet, wij wel. Wij komen en gaan, lopen erlangs, struikelen soms over de wortels, mopperen over de vallende bladeren omdat ze alles zo glad maken. De boom blijft staan en wij gaan door, verder met ons leven.

Die boom die bij het bankje bij de ingang van Frankeland staat, die mooie en grote kastanje, is voor mij een houvast zodat ik weet waar ik wezen moet. En ik weet, ook al zijn de bomen ‘kaal’, er komen weer nieuwe bladeren aan. Dat is een hele geruststelling. Aan het eind komt weer een nieuw begin, het blijft doorgaan. Leven ook, dat gaat ook gewoon door. Ook als we denken dat het over is, is er altijd wel iets nieuws wat komt.

Hoort, wie klopt daar kinderen ...?

Door Sint Nicolaas en zijn Pieten

Beste bewoners, medewerkers en vrijwilligers van Frankeland/Jacobs Gasthuis en Vaartland,

Ook dit jaar zijn de Pieten en ik in de gelegenheid om u allen een bezoek te brengen en we zouden het erg leuk vinden om uw (achter)kleinkinderen weer te zien! Daarom bent u van harte uitgenodigd voor een gezellige Sinterklaasviering in de Havenzaal in Frankeland of in de Grote Vaart in Vaartland.

Uit betrouwbare bron hebben wij vernomen dat ook juffrouw Lotje en juffrouw Dotje weer van de partij zijn om de vele verwachtingsvolle kinderen hartelijk welkom te heten.

De twee dames verzeilen als vanouds in doldwaze situaties.

Alle kinderen (ook klein- en achterkleinkinderen) tot en met 10 jaar van bewoners, medewerkers en vrijwilligers van Frankeland/Jacobs Gasthuis dan wel Vaartland zijn van harte welkom!

Uiteraard verwachten de kinderen een leuk presentje!

Wilt u het door u gekochte en ingepakte cadeau (maximaal € 10,00) gelijktijdig met het aanmeldstrookje inleveren bij de receptie. Vermeld op het cadeau duidelijk de voor- en achternaam van het kind.

Groeten van de Sint

Ja, ik kom naar het Sinterklaasfeest op zondag 13 november in Frankeland

Aanvang 14.30 uur; de Havenzaal is vanaf 14.00 uur open

Naam (groot)ouder _____ Aantal kinderen _____

Naam en leeftijd kind(eren)

Kind 1 _____ leeftijd ____ jaar

Kind 2 _____ leeftijd ____ jaar

Kind 3 _____ leeftijd ____ jaar

Kind 4 _____ leeftijd ____ jaar

Deze strook, inclusief het cadeautje, voor vrijdag 4 november inleveren bij de receptie van Frankeland / Jacobs Gasthuis

Ja, ik kom naar het Sinterklaasfeest op zaterdag 3 december in Vaartland

Aanvang 10.00 uur in de Grote Vaart

Naam (groot)ouder _____ Aantal kinderen _____

Naam en leeftijd kind(eren)

Kind 1 _____ leeftijd ____ jaar

Kind 2 _____ leeftijd ____ jaar

Kind 3 _____ leeftijd ____ jaar

Kind 4 _____ leeftijd ____ jaar

Deze strook, inclusief het cadeautje, voor maandag 21 november inleveren bij de receptie van Vaartland of de activiteitenbegeleiding

De banketletterkundige

Jaartal: onbekend

Afkomstig van Seniorplaza.nl (ingestuurd door Ton Brosse, die het vond in een van zijn schoolschriften uit 1956).

“Mag ’t geen and’re letter wezen?” vroeg ze met een lief gezicht.
“’t Hindert niet want alle letters, zijn hetzelfde in gewicht.
Of het Weeën zijn of Zetten, Peeën, Ellen, Ka’s of Y’s,
geen verschil is er te vinden in ’t gewicht of in de prijs.”

“Nee, het moet beslist een B zijn,” zei de dikgebuikte heer,
en de vriendelijke juffrouw, zocht weer voor de vierde keer.
Maar een B was niet voorhanden, en de winkeljuffrouw zei:
“k Zal er eentje laten halen, uit de and’re bakkerij.”

Weldra klonk haar telefoontje: “Stuur me gauw een letter B”.
en het dikgebuikte heertje, wachtte drentelend gedwee.
Van de flikjes naar de borstplaat, van de borstplaat naar de kas,
’t Kon wel een kwartiertje duren, eer de letter B er was.

Een minuut of twintig later, klonk een vrachtautosignaal,
en daar kwam de letter B aan, uit het verre stadsfiliaal.
“Zal ‘k ‘m in vetvrij papier doen, of in een kartonnen doos?”
“Nee, ’t is om hier op te eten,” en de juf stond sprakeloos!

Redactie werd hierop geattendeerd door (de schoonmoeder van) geestelijk verzorger Gerarda van Mourik.

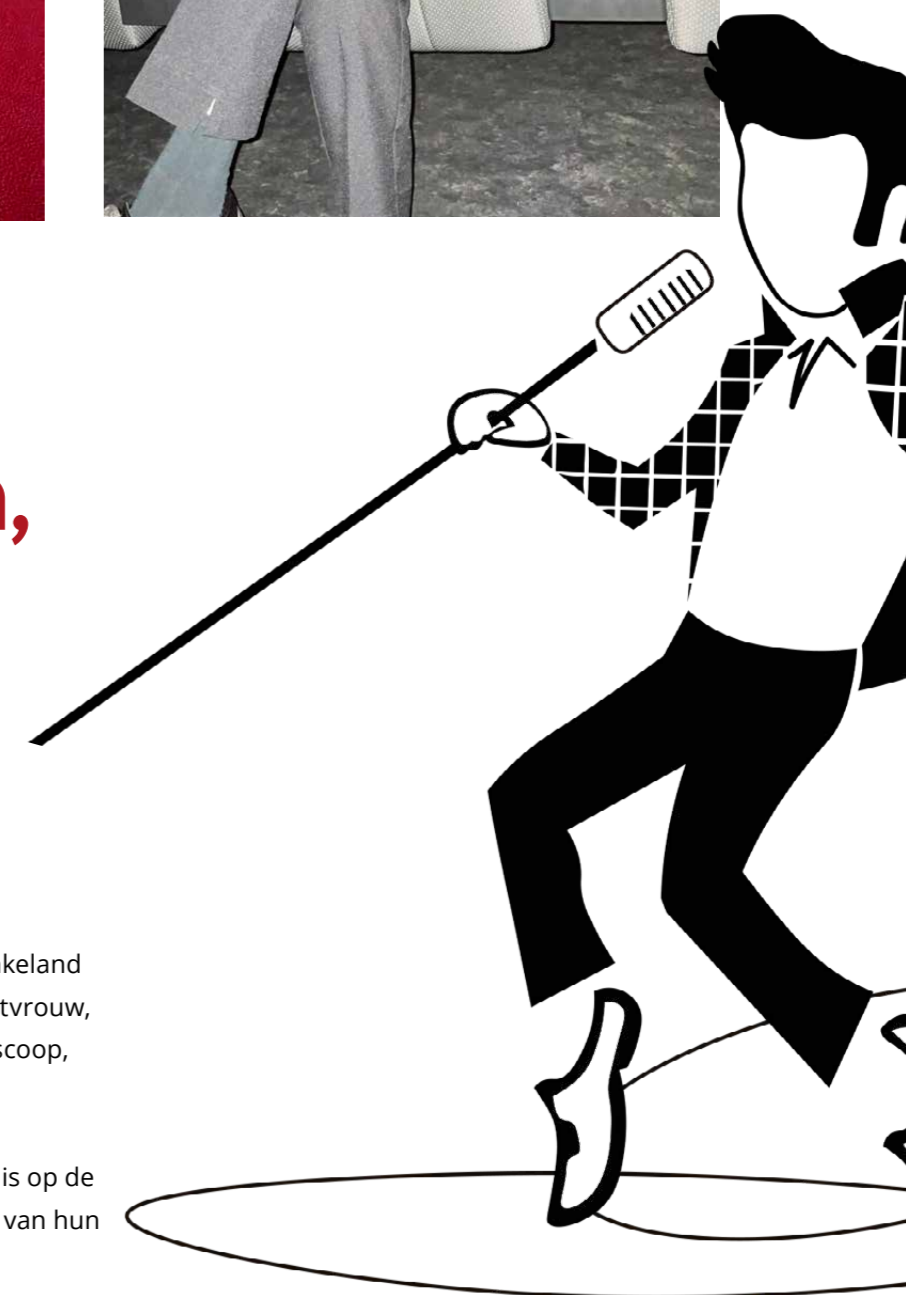

A little less conversation, a little more action ...

Door Yvette van Waardenburg, manager zorg psychogeriatric

Twee bewoonsters van onze afdeling LP0 in Frankeland zijn enorme Elvis Presley fans. Dus, dacht de gastvrouw, laat ik deze dames eens meenemen naar de bioscoop, om de nieuwe film Elvis te bekijken.

Wát een goed idee, wát een succes; zoals te zien is op de foto's hebben beide dames ongelooflijk genoten van hun bioscoopbezoek!

Oog op de natuur

De pissebed

Door Ad Bakker, macrofotograaf

Wist u dat er in Nederland 37 verschillende soorten pissebedden te vinden zijn? Het moet wel vreemd lopen als u in de tuin géén pissebed tegen komt als u een pot verschuift, of een steen of een stuk hout omdraait. Dat zal er dan een zijn van twee soorten die in de tuin voorkomen: de rolpissebed, die zich zoals zijn naam al zegt kan oprollen tot een balletje als er gevaar dreigt, en de ruwe pissebed met ruwe bobbeltjes op zijn rugsegmenten.

Net als bij de insecten zit hun skelet aan de buitenkant. En omdat ze groeien scheuren ze zo eens in de maand uit hun jas/broek. Omdat ze op het moment van vervellen heel kwetsbaar zijn, doen ze dat in twee keer. Meestal eerst hun achterkant en daarna de voorkant. Een enkele keer breekt een antenne bij het vervellen af, maar die groeit weer aan. Dit wordt regenereren genoemd, net zoals een hagedis en salamander hun staart kunnen regenereren.

Pissebedden zijn geen insecten maar kreeftachtigen en ze zijn zo geëvolueerd dat ze vanuit het zoetwater op het land zijn gaan leven. Ze kunnen ongeveer twee centimeter groot worden. Maar ook al leven ze nu op het land met hun veertien pootjes, ze moeten nog steeds vochtig blijven anders is het snel over en uit. Vooral in de zomer gaat dit snel. Daarom stuiven de meesten direct weg als ze het daglicht zien. Overigens hebben ze nog steeds kieuwen die zichtbaar zijn als ze op hun rug liggen.

Vrouwtjespissebedden produceren per jaar twee keer een eierlegsel: in de lente en in de zomer. Per keer is er in hun buidel plaats voor zo'n 200 eitjes. De eitjes zijn geel en komen na een paar weken uit. De jonge pissebedden (manca's) blijven nog een maand in de buidel van moeders wonen, waar ze haar uitwerpselen eten. Daarin zitten nog voldoende voedingsstoffen. De vrouwtjes van enkele pissebedsoorten kunnen nakomelingen krijgen via 'maagdelijke voortplanting': er hoeft geen mannetje aan te pas te komen. Hun nakomelingen zijn dan ook bijna allemaal vrouwtjes.

De naam pissebed is ontstaan toen vroeger moeders gedroogde en vermalen pissebedden tussen de lakens van de kinderen gooiden, omdat men in die tijd dacht dat dit hielp tegen bedplassen van de kinderen.

Natuurlijk werkte dit niet, maar veel mensen droegen in die tijd wel een zakje met gedroogde pissebedden om hun nek. Zo'n 'pissebedpil' werkte echt goed laxerend bij verstopping (obstipatie) en bij brandend maagzuur. Omdat er veel kalk in de gedroogde pissebedden zit zal dat zeker verlichting hebben gegeven, want kalk neutraliseert het maagzuur.

Verder zijn pissebedden niet schadelijk voor de tuin. In tegendeel, ze zijn juist zeer nuttig. Ze ruimen al het plantaardig materiaal op de bodem op en recyclen dat tot compost. En compost is zoals iedereen weet onmisbaar voor een mooi florerende tuin.

Pissebedden hebben primitieve ogen en zien dus erg slecht. Ze zien eruit als kleine braampjes en bij het maken van een macrofoto is dat perfect om op scherp te stellen. Maar omdat ze altijd in het donker leven hebben ze ook niet veel baat bij goed zicht.

Hoewel grijs en grauw toch ook weer zeer interessante bestjes!

Agenda Roze Salon

Vindt u het soms lastig om openlijk over uw seksuele geaardheid of genderidentiteit te praten? Of komt u graag op een ontspannen manier in contact met bijvoorbeeld lesbische, homoseksuele, biseksuele, transgender en/of interseksuele ouderen (LHBTI-ouderen)? Dan bent u van harte welkom bij de Roze Salon!

De Roze Salon vindt plaats op iedere laatste dinsdag van de maand van 14.30 tot 16.30 uur in de Wintertuin van Frankeland. De eerstvolgende bijeenkomst is op 25 oktober, met als thema 'Roze in Blauw' (het politienetwerk voor de LHBTI-gemeenschap). Bij binnenkomst kunt u zich melden bij de receptie en wordt u opgevangen door een van onze medewerkers.

De toegang tot de Roze Salon is vrij en vooraf aanmelden is niet nodig. Bezoekers ontvangen gratis koffie, thee en een versnapering. Eventuele extra consumpties zijn voor eigen rekening.

N.B. Op 29 november vindt het jaarlijkse 'slotdiner' plaats. Hierbij is geen sprake is van vrije inloop.

Jaarlijks uitje van de Roze Salon: “Het was perfect!”

Door Linda van Hassel-Roosloot, coördinator Roze Salon

Dinsdag 21 juni vond het jaarlijkse uitje plaats met de bezoekers van de Roze Salon. Deze keer gingen wij naar villa de Pastorie in Rockanje. Deze dag werd al in september 2021 gepland en het was dus echt een cadeau dat het supermooi weer was.

Iedereen was op tijd in de villa waar we buiten begonnen met koffie en gebak, uiteraard! Na de koffie gingen de bezoekers het dorp(je) verkennen. De eerste tasjes met aankopen werden getoond voor de lunch.

Erika, Guus en Linda verzorgden de lunch, die wederom buiten genuttigd kon worden. De broodjes waren nog niet op of de heren stonden al te poppelen om naar het strand te gaan. Er werden

diverse groepjes gevormd en eenieder ging op pad. Bij het strand aangekomen werd er langs de vloedlijn gewandeld, er werd zelfs gezwommen in de zee. Sommigen streken neer op het terras en onder het genot van een drankje werd alles eens goed bekeken, want zeg nou zelf, er is altijd wel iets te zien op het strand.

Rond vieren was de groep weer compleet bij de villa. Verhalen werden uitgewisseld, mede door het weer zat de sfeer er goed in.

De menukaart van de plaatselijke Chinees bood een heerlijke rijsttafel. Die werd opgehaald en binnen uitgesteld. De zee maakt hongerig en dat was wel te zien, er bleef uiteindelijk weinig over. Een lekker ijsje en een kop koffie toe maakten het helemaal af.

Na afloop werden Erika, Guus en Linda door alle bezoekers van de Roze Salon bedankt met de woorden “Dank jullie wel, het was PERFECT!”

Liefde is ...

... er voor elkaar zijn in voor- en tegenspoed

Door Carien Kemink, redacteur Foto's Coen Meeder

Jan en Marian Harteveld, twee op het oog doorsnee mensen: mensen zoals u en ik, die in Frankeland hun oude dag doorbrengen en samen met mij terugkijken op hun leven. En dan blijkt dat hun leven niet zo 'doorsnee' is verlopen als bij menig ander.

Iedereen krijgt wel het nodige te verduren op het gebied van gezondheid gedurende zijn of haar leven, maar Jan en Marian hebben wel heel erg vooraan gestaan bij het uitdelen van ziektes, ellende en pijn.

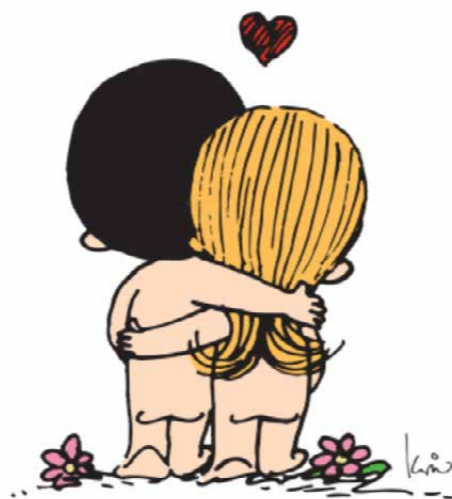
Het begon allemaal gewoon: Jan kwam als kennis een keer mee klaverjassen bij de ouders van Marian, toen haar vader in een jolige bui opmerkte dat hij nog wel een ongetrouwde dochter in de aanbieding had. Dat bleek bingo. Liefde op het eerste gezicht, dus verliefd, verloofd en getrouwd. Tot zover geen vuiltje aan de lucht. Wel besloot het echtpaar, na rijp beraad, geen kinderen op de wereld te zetten vanwege een ernstige erfelijke afwijking, die bij Marian in de familie voorkwam. Ze hebben naar eigen zeggen nooit spijt gehad van deze beslissing.

Maar gedurende hun leven samen, al bijna 49 jaar getrouwd, zit het qua gezondheid niet echt mee. Eigenlijk is het te veel om allemaal op te noemen: Marian krijgt tumoren in haar borst, wat leidt tot een borstamputatie. Als ze twee keer behoorlijk

hard gevallen is, wordt er een ijzeren plaat in haar been geplaatst. Die gaat ontsteken, waardoor haar linkerbeen tot boven haar knie moet worden geamputeerd. Jan heeft slechte longen, ogen en oren en kan steeds minder goed lopen.

Wanneer Marian de visiteclub bezoekt, krijgt ze het aanbod om in de Liduinahof te komen wonen. Zo betrekken ze op betrekkelijk jonge leeftijd (hij 61 en zij 55) een woning in Frankeland; maar wanneer de zorg voor Marian steeds groter wordt, wordt er een drastische beslissing genomen. Jan verhuist naar afdeling LP2 en Marian naar afdeling 4, waar ze optimaal verzorgd kan worden. Living Apart Together, prachtige oplossing, maar wel keihard en verdrietig. Iedere dag is Jan 's middags bij Marian boven. Tussen de middag eten ze samen warm in de Havenzaal. Jan klaverjast en is lid van de cliëntenraad, Marian blijft op haar kamer.

Als ze naar elkaar kijken, sprankelt er nog steeds iets in hun ogen. "We schelden weleens op elkaar maar daar menen we niks van hoor," zegt Marian lachend. "Kijk eens wat een knappe vent ik nog heb." En Jan aanbidt zijn vrouw nog altijd. Zomaar twee mensen, zichtbaar getekend door het leven, nog altijd strijdlustig. Zij geeft het leven een acht, hij een dikke tien. Samen genieten van alle kleine dingen, dat is wat hen kracht geeft. Samen oud worden, ook al is dat 'apart'.

Op de koffie bij ... **Mevrouw M.J.H. Kramers-Melchers** uit Vaartland

Door Carien Kemink, redacteur Foto's Coen Meeder

“Kind, je bent van harte welkom, gezellig,” klinkt het opgewekt door de telefoon wanneer ik mijzelf uitnodig voor een kopje koffie. Echter, wanneer ik op de afgesproken tijd voor de deur sta, blijkt er niemand thuis.

Mevrouw Kramers zit op dat moment ‘full in de mindness’ bij collega-redacteur (en mindfulness-docent) Elly Kramer. Kwestie van dubbele afspraken in een overvolle agenda. Want 91 of niet, mevrouw heeft het nog zo druk als een bezige bij. Ik besluit haar uit haar ‘lesje’ te gaan halen. Afspraak is afspraak tenslotte.

Maak kennis met ... Marijke Melchers

Ik leer haar al snel beter kennen. Marijke Melchers wordt op 5 september 1931 in Schiedam geboren, tweede in een gezin van drie meisjes en drie jongens. Een echte maagd, maar wel een met zes kinderen. Het gezin woont op de Stadhouderslaan, vader is mede-eigenaar van distilleerderij De Olifant.

Marijke doorloopt een groot deel van haar schoolperiode, evenals haar zussen en broers, op een kostschool in Venray bij de zusters Ursuline. Wanneer de kostschool in 1942 door de Duitsers wordt opgeëist, reist iedereen naar huis. Pas in 1944 gaat de kostschool weer van start, maar nu in Eysden. Honger heeft ze nooit gekend: het internaat heeft zijn eigen boerderij waar van alles op verbouwd wordt. Ook thuis is ze gelukkig nooit met een lege maag naar bed gegaan. Ze herinnert zich dat haar ouders zeker drie keer per week een aantal eters extra hadden, die dan ook nog allemaal een tas met bieten en aardappelen meekregen.

Geen heimwee, wel gemis

Al die jaren in Limburg heeft ze niet echt heimwee, maar ze mist wel de warmte van het gezin, de vertrouwelijke gesprekken met haar moeder over menstruatie en kinderen krijgen bijvoorbeeld. Op kostschool wordt over dat soort dingen niet gesproken, juist in die belangrijke periode, waarin je verandert van meisje in vrouw. Drie keer per jaar naar huis, met Pasen, Kerstmis en in de grote vakantie.

Marijke maakt uiteindelijk de MMS niet helemaal af, maar volgt na thuiskomst een opleiding huishoudkunde, en daarnaast een opleiding tot verpleegkundige. Ze gaat werken in het Noletziekenhuis. Thuis voelt gelukkig weer snel als thuis, als een warm nest. Met haar vader heeft ze een sterke band. Vaak op zondag naar de vroege mis, en dan samen vissen op de Zwet of jagen in de polder.

Op het verjaardagsfeestje van Jans zusje wordt Marijke stapelverliefd op Jan. En dat gaat nooit meer over.

De telefoon gaat. Mevrouw Kramers zegt dat ze even in gesprek is met iemand van de ‘krant’, waarop ik haar zoon hoor zeggen: “Wat leuk joh ... als je maar geen BN’er wordt en naast je schoenen gaat lopen hoor.”

Verliefd vanaf haar kindertijd

Wanneer ik haar vraag wanneer ze haar man heeft leren kennen, moet ze een groot aantal jaren terug. In 1936 zit ze in de kleuterklas samen met Jan en zijn zusje. Op het verjaardagsfeestje van Jans zusje wordt Marijke stapelverliefd op Jan. En dat gaat nooit meer over. Het zal echter nog vele jaren duren voordat ze echt verkering krijgen. Totdat zijn ouders Jan vragen wanneer hij nou eens serieus verkering gaat vragen, want ze willen haar best als schoondochter. Het duurt dus even allemaal wat langer bij Jan, maar uiteindelijk vraagt hij haar ten huwelijk, op een feest ter ere van haar 21ste verjaardag.

Tussen burgerlijk en kerkelijk huwelijk zitten twee maanden, die ze, zoals een goed katholiek betaamt, gescheiden van elkaar doorbrengen. Pas na de kerkelijke inzegening is het ‘echt’, een verbintenis die meer dan 62 jaar zal duren.

Kinderen en werken ... het kan, ook in die tijd

Op de Van Hogendorpstraat in Vlaardingen krijgen ze twee zonen, driehoog, met een box die het kleine balkonnetje helemaal in beslag neemt. Talloze speeltjes zijn door de tralies naar beneden gegooid, ze blijft er slank bij. Dan verhuizen ze van driehoog naar de Nieuwe Kerkstraat, waar ze samen in twee jaar tijd van een complete bouwval een paleisje maken. En ondertussen kruipen er steeds meer kindertjes over de vloer. Uiteindelijk na vijf zonen een dochter, in totaal zes kinderen. Ook Jan is eigenaar van een distilleerderij, ‘de gebroeders Kramers’ op het Hoofd, een familiebedrijf dat al in 1742 bestaat. In 1972 wordt het bedrijf opgeheven. Het kan niet concurreren met grote jongens als Kuiper en Bols.

Jan wordt hoofd interne zaken en directiesecretaris van de sociale werkplaats in Delft. Marijke gaat weer werken, pakt haar oude beroep weer op. Ze werkt jaren als verpleegkundig avondhoofd in het Zonnehuis in Vlaardingen. Jan vindt het prima: "Werk maar lekker mee met melken in het mandje", wat zoveel betekent als 'een gezin van acht personen te eten geven kost een aardige duit en iedere cent is welkom'.

In 1994 verhuizen ze nog een keer, naar de Joke Smitkade in Vlaardingen, waar ze tot 2018 zal wonen. Op 88-jarige leeftijd verliest ze haar grootste liefde en beste maatje aan M.D.S. (bloedziekte). Sindsdien voelt ze zich geamputeerd; het is alsof er een arm is afgerukt. Mevrouw mist hem nog iedere dag, maar gelukkig is ze altijd positief en vrolijk van karakter geweest en mede door haar kinderen en kleinkinderen slaat ze zich er meestal goed doorheen.

Het loopt altijd anders

Mevrouw Kramers accepteert hierna een kamer in Vaartland, maar besluit toch nog wat langer thuis te willen blijven wonen. Ze werkt graag in de tuin en wil in háár tempo langzaam afscheid nemen van haar eigen huis en zelfstandig wonen, voordat ze daadwerkelijk verhuist. Maar het lot beslist anders. Met een grote bos zonnebloemen in haar arm, valt ze achterover doordat de tuindeur losschiet. Het gevolg is een aantal gebroken middenvoetsbeentjes en zes weken gips.

Diezelfde avond wordt ze door haar dochter opgehaald uit het ziekenhuis en neergezet in de kamer waar ze nu nog woont. Alle noodzakelijke spulletjes zijn overgebracht, zelfs de schilderijen hangen al. Met man en macht hebben alle kinderen (en aanhang en kleinkinderen) dit voor elkaar gebokst. Moeder op een veilig plekje onder de goede zorgen van Vaartland. Alle overige inboedel wordt verdeeld en wat over blijft gaat naar de kringloop.

Ze zit hier goed

Dan volgt er één grote lofzang op Vaartland: het eten, de verzorging, de huishoudelijke dienst, de activiteitenbegeleiding. Mevrouw Kramers heeft nog 3% zicht, dus ze heeft veel hulp nodig. Wanneer ze links van mij kijkt, ziet ze mij met haar linkeroog zitten: donker shirtje, gestreepte broek, blond, noemt ze op. Zoals ze zelf zegt: "Ik kijk met mijn linkeroog in mijn rechterbroekzak." Wanneer ze echt nog 'iets' wil zien op de televisie, draait ze haar stoel zo, dat ze minder dan 20 centimeter van het beeld vandaan zit.

Nog altijd een bezige bij

Door haar beperkte zicht kan ze niet automatisch aan alles meedoen, maar fysio, bloemschikken en muziek vindt ze fijn. Als ze de tekst niet weet, neuriet ze gewoon mee. Een van de hoogtepunten vindt ze 'koersbal', wat dezelfde regels kent als jeu de boules, een spel, dat sinds vorig jaar een rage is binnen (en buiten) Vaartland. Ze spelen met gele en zwarte ballen en dat verschil ziet ze nog wel.

Mevrouw Kramers kijkt altijd dankbaar achterom: 62 prachtige jaren met Jan, wie krijgt zo'n lange tijd samen? Ze geniet met volle teugen van haar kinderen, klein- en achterkleinkinderen en van iedere dag in Vaartland met zijn goede verzorging.

Ik zoek met haar naar een datum om het verhaal aan haar voor te komen lezen. En zowaar, we vinden nog een gaatje in haar agenda. "Maar pas om 11.30 uur hoor, eerst heb ik mindfulness, want dat heb ik vandaag gemist."

Vaartland klaar ... bakken maar!

Door Carien Kemink, redacteur

Een van de leukste programma's op de televisie van de afgelopen jaren is 'Heel Holland bakt', waarin na een selectie uit honderden amateurbakkers uiteindelijk tien kandidaten met elkaar de strijd aangaan om de felbegeerde titel 'Meesterbakker'.

In Frankeland had men al eerder zo'n bakwedstrijd gehouden en natuurlijk dacht Vaartland toen: "Dat kunnen wij ook". Vandaar dat er bakwedstrijden worden georganiseerd op maandag 12 december:

- Een wedstrijd voor de afdelingen
- Een wedstrijd voor de medewerkers en vrijwilligers

Voor de medewerkers en vrijwilligers geldt dat je thuis iets bakt, wat mooi oogt en lekker smaakt: taart, koek, gebak, zoet, zuur, met of zonder slagroom. Dus iedereen kan zich uitleven.

Voor de afdelingbakkers geldt dat de basis van de taart een cake is, die door de diverse afdelingen 'opgeleukt' wordt. Het eindproduct moet er niet alleen smakelijk uitzien maar ook lekker smaken.

Dus ook hier geldt: leef je lekker uit en laat je fantasie de vrije loop.

Voor de jury-beoordeling hebben we vrijwel alle bewoners van Vaartland bereid gevonden te komen proeven. Wat een smaakfestijn zal dat worden. Maar oké, een échte officiële jury, bestaande uit onder andere een kok en de manager van Vaartland, bepaalt uiteindelijk wie zich meesterbakker mag noemen. De drie beste lekkerste mooiste kleurrijkste taarten winnen.

Bij het verschijnen van dit magazine hebt u nog acht weken de tijd om uw kwaliteiten op het gebied van bakken een beetje op te vijzelen.

De prijs: een taart wellicht?

Scholing L&O

Jong geleerd is oud gedaan

Door Annelies van Breukelen, redacteur

Linda Nijgh, manager Leer- en Ontwikkelcentrum Frankelandgroep, is heel enthousiast over de verbinding die ze is aangegaan met het Lentiz/LIFE College in Schiedam. Omdat zij graag onze cliënten en bewoners van Frankeland hierover wil informeren, interview ik haar over deze samenwerking met het voortgezet onderwijs.

Linda vertelt dat het belangrijk is om jongeren vroegtijdig enthousiast te maken voor de ouderenzorg. Het is namelijk niet altijd het eerste waar jongeren aan denken voor hun toekomstige baan. Maar het Lentiz/LIFE College wil samen met de Frankelandgroep jongeren laten ervaren dat werken in de ouderenzorg een geweldig mooi vak is.

Kent u het Lentiz/LIFE College? Het is de school die een mooie plek inneemt tussen de A20 en station Schiedam Centrum. De school leidt jongeren in vier jaar op voor een vmbo-diploma (kader of theoretische leerweg). Voor de wat ouderen onder ons: vmbo theoretische leerweg is het beste te vergelijken met de vroegere mavo, vmbo-kader is voor leerlingen die het liefst kennis opdoen door in de praktijk bezig te zijn. Met deze diploma's kunnen zij zo doorleren voor een mooie baan in de zorg.

Snuffelen

Misschien heeft u wel eens gehoord dat de jongeren die zo'n opleiding volgen aan het einde van hun opleiding een maatschappelijke stage moeten doen van meestal twee weken, ook wel snuffelstage genoemd? Misschien bent u die jongeren wel eens tegengekomen op de afdeling.

Maar zowel het Lentiz/LIFE College als de Frankelandgroep merkte dat enkel zo'n stage niet echt voldoende is om jongeren enthousiast te maken voor de ouderenzorg. Daar is meer voor nodig.

Linda legt uit dat de praktijkopleiders en docenten van ons Leer- en Ontwikkelcentrum vanaf het tweede leerjaar naar het Lentiz/LIFE College toe gaan om daar gastlessen te geven over het verzorgen en begeleiden van oudere cliënten en ze uit te leggen wat er allemaal bij komt kijken om een bedrijf als de Frankelandgroep goed te laten draaien. Voor die lessen worden vlogs opgenomen waarmee de jongeren tijdens de les aan de slag gaan. Een vlog is een soort gefilmd dagboek.

Er wordt bijvoorbeeld een dag gefilmd van het werk van de zorgverlener, de fysiotherapeut, de kok en de horeca. Zo krijgen ze een beeld van de zorg en in het bijzonder van het beroep van verzorgende IG (verzorgende voor de individuele gezondheidszorg).

Op het Lentiz/LIFE College is een speciale 'plaza' ingericht waar de jongeren praktijkvaardigheden kunnen oefenen, eigenlijk een grote aula waarin allerlei leerhoekjes zijn gemaakt. Hier wordt lesgegeven door de docenten van het Lentiz/LIFE College in samenwerking met de docenten van L&O. Er is bijvoorbeeld als het ware een appartement van een cliënt nagebouwd met een bed en een rolstoel maar ook met oude spulletjes die voor de jongeren helemaal niet zo bekend zijn maar voor de oudere cliënten vaak verbonden zijn met dierbare herinneringen van vroeger. Denk maar aan een zakhorloge, een rozenkrans of een oude telefoon met draaischijf.

Linda vertelt dat ze het ook belangrijk vindt om de jongeren uit te nodigen bij de Frankelandgroep. Bijvoorbeeld wanneer de jongeren les krijgen over voeding kunnen ze ook in de keuken komen kijken hoe de voeding voor ouderen wordt klaargemaakt of ze komen op de afdeling om mee te helpen om

iets lekkers te bakken voor de bewoners. En binnen de lessen welzijn en dagbesteding is er ruimte om mee te lopen met onze activiteitenbegeleiding. Ook zullen enkelen als gastvrouw op de huiskamers zijn te vinden. Op die manier zult u nu nog vaker jongeren tegenkomen binnen de verschillende locaties van de Frankelandgroep.

Er wordt op dit moment gewerkt aan een leerlijn waar lessen en praktijk elkaar steeds afwisselen. Vanaf het tweede tot en met het vierde leerjaar komen jongeren dus steeds weer in aanraking met allerlei facetten binnen de zorg en de wereld van ouderen binnen de Frankelandgroep.

Nog even voor de duidelijkheid: niet alle leerlingen bij het Lentiz/LIFE College komen in alle leerjaren langs bij de Frankelandgroep. Het Lentiz/LIFE College is met meerdere instellingen in Schiedam een samenwerking aangegaan, genaamd 'de alliantie voor zorg en welzijn'. Dus leerlingen gaan ook ervaring opdoen in de kinderopvang, sport, haarverzorging en nog veel meer. "Maar door ze al vroeg aan ons te binden hopen we dat ze, na het behalen van het vmbo-diploma, graag bij ons in dienst komen om een beroepsopleiding te gaan volgen," legt Linda uit.

Eten en drinken bij de Frankelandgroep

Bij alle locaties van de Frankelandgroep kunt u genieten van het 'High Five-diner', een exclusief viergangendiner.

High Five-diner

(Twee)maandelijks bieden wij u bij al onze locaties een heerlijk menu van hoge kwaliteit aan. Iedereen is welkom. U dient zich wel van tevoren bij de horeca/keuken van de locatie aan te melden.

Tijdens deze culinaire avonden serveren wij u, onder begeleiding van livemuziek, een smakelijk viergangendiner met een kopje koffie of thee toe. Overige dranken zijn niet bij de prijs inbegrepen.

Hiernaast vindt u een overzicht van de data van de culinaire avonden per locatie. De inloop is vanaf 16.45 uur.

De kosten per persoon voor een High Five-diner bedragen:

- bewoners en broodmaaltijd/warme-maaltijdabonnementhouders: € 15,-
- huurders en overige prijsgereduceerden: € 21,-
- overige bezoekers: € 28,-

Locatie	Data
Frankeland	vrijdag 11 november vrijdag 9 december
Harg-Spaland	vrijdag 21 oktober vrijdag 2 december
Jacobs Gasthuis	zaterdag 12 november zaterdag 10 december
Schiewaegh	zaterdag 3 december
Vaartland	dinsdag 18 oktober dinsdag 13 december

oktober

Amuse

Rookvlees met geitenkaas op gegrilde courgette en amandelen

Voorgerecht

Paprikasoep met rivierkreeftjes, gearneerd met zoete yoghurt en nachochips

Hoofdgerecht

Gegrilde kipspies met rode ui, gemarineerd met citroen en oregano

Nagerecht

Dome carrot & citrus

november

Amuse

Gravad lax met een mosterd-crème fraîche

Voorgerecht

Lichtgebonden ossenstaartsoep met madeira

Hoofdgerecht

Gebakken kabeljauw met een beurre blanc, kruidenmousseline en Parijse worteltjes

Nagerecht

Stoofperenijs met een in zoete witte wijn gepocheerde peer

Mijn meneertje (deel 2)

In het nu is het goed

Door Maartje van Wensing, vrijwilliger

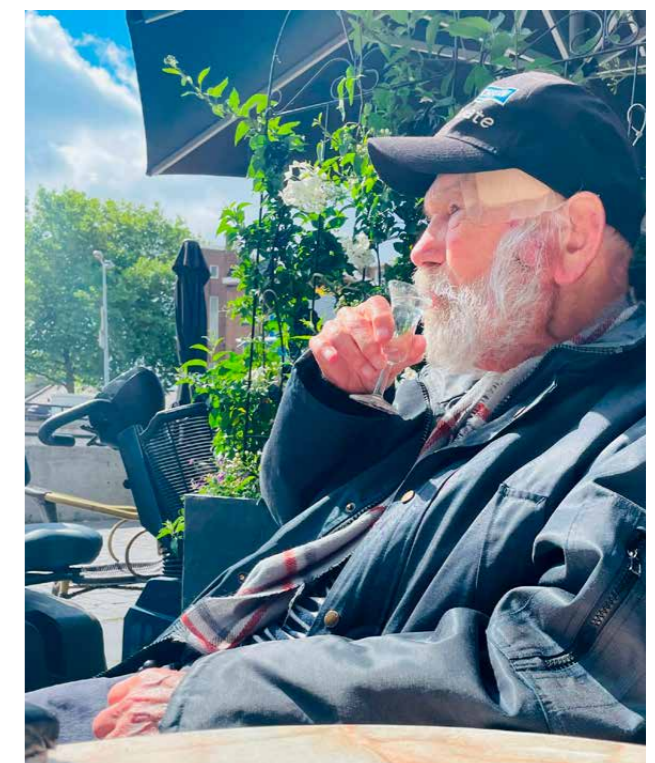
Nog steeds wandel ik twee keer per week met mijn meneertje. Nog steeds genieten we daar allebei intens van. Nog steeds licht zijn gezicht op als hij me de afdeling op ziet komen. Nog steeds maakt mijn hart dan een sprongetje. Nog steeds struinen we door de mooie steegjes van Schiedam en wijzen elkaar de wereld aan. En natuurlijk drinken we nog steeds een borreltje. Of twee.

Toch is er een nieuwe fase aangebroken. Daar waar ik het afgelopen jaar vaak dacht: met dit meneertje is toch niet veel mis? Hij is alert, vertelt samenhangend en onthoudt in grote lijnen wat we de vorige keer gedaan hebben. Dat is nu aan het veranderen. De verwarring neemt langzamerhand toe. En hij weet het. Hij zit in de fase van zijn ziekteproces dat hij wéét dat hij het niet meer weet. En dat is hartverscheurend.

“Ik ben alle controle kwijt,” zegt hij hoofdschuddend. “Ik kon heel de wereld aan. Ik deed alles voor iedereen. Mensen kwamen naar mij toe voor hulp. Ik ben heel Europa doorgereisd, overal geweest. Ik was een vrij man.” Hij staart voor zich uit. “Nu ben ik alle controle kwijt. En al mijn zelfvertrouwen.”

Hoe reageer je daarop? Je kunt het niet weerleggen, of verzachten. Ik pak zijn warme hand en spreek mijn medeleven uit. Hij vraagt: “Merk jij het aan me, dat ik achteruit ga?” Ik beaam dat.

Na een droevige stilte zeg ik: “Lieverd, kijk eens waar we nu zitten. De zon schijnt, je jenevertje staat naar je te lonken, Schiedam trekt aan ons terras voorbij. In het nu is het goed, vind je niet?” Zijn ogen twinkelen weer een beetje.

We halen een harinkje op de markt. “Wat een heerlijke ochtend is dit geworden,” zegt hij verrukt. “Met die dementie van mij, is dat wel een voordeel. Dat ik steeds zo enorm verrast ben als je me weer komt halen.”

En dat is toch een knappe manier om ernaar te kijken, vind ik!

Smulmiddagen

In alle locaties van de Frankelandgroep worden ‘Smulmiddagen’ georganiseerd. De ‘Smulmiddagen’ laten zich het best omschrijven als een ‘heerlijk tussendoortje in de middag’.

De data van de ‘Smulmiddagen’ worden op alle locaties ruim van tevoren via posters aangekondigd. Het onderstaande overzicht geeft alvast een idee van wat er iedere maand geserveerd zal worden.

De kosten voor de ‘Smulmiddag’ bedragen:

- bewoners en broodmaaltijd/warme-maaltijdabonnementhouders: Gratis
- huurders en overige prijsgereduceerden: € 3,90
- overige bezoekers: € 6,70

Hopelijk mogen de locaties u binnenkort verwelkomen!

Maand	Wat valt er te smullen?
Oktober	Bittergarnituur met warme en koude hapjes
November	Schwarzwalderkirschtorte met warme amarena kersen

Bingo!

Door Rob Besseling, redacteur en Everien Noordam, activiteitenbegeleider

Zomervakantie

Met ingang van de vakantieperiode kondigden de collega's in het welzijnsteam van Schiewaegh ook de zomervakantie voor de bewoners aan. Die begon met een zomermarkt, daarna werden allerlei zomerfestiviteiten georganiseerd waarbij het gekozen thema, hoe kan het ook anders, vakantie was.

In de Serre-tuin werd een tent opgezet waarin de bewoners naar diverse landen op vakantie konden gaan. 'Reisbureau Welzijn' had bezoekjes aan maar liefst vijf landen in de aanbieding. Zes dagen lang konden de reizigers met hun afdeling steeds een ander vakantie-land gaan bezoeken. Daarvoor kregen ze een box met daarin een aantal verras-

singen mee zoals onder andere de vlag van het land waar ze naar toe gingen. Verder was de doos gevuld met producten uit het betreffende vakantie-land.

Spanje

Hier genoten de bezoekers van typische Spaanse muziek, met veel gitaarklanken en castagnetten en de daarbij behorende heerlijke drankjes. De gasten lieten zich de sangria en de diverse soorten fruit goed smaken.

Italië

Land van Verdi en Rossini, en van de lekkerste likeursmaakjes en amarettokoekjes! De bezoekers van het land genoten van alle heerlijkheden die

Zes dagen lang konden de reizigers met hun afdeling steeds een ander vakantie-land gaan bezoeken

het land hen te bieden had. En ze gingen creatief aan de slag met het knutselen en beplakken van bordjes in het 'zon, zee en strand'-thema.

België

In dit vakantie-land speelden de bezoekers samen een quiz met allerlei vragen die betrekking hadden op onze zuiderburen. Het land is wereldberoemd omdat er de lekkerste bonbons ter wereld gemaakt worden ...

Nederland

Ja, ook een reisje naar Nederland hoorde deze vakantie-week tot de mogelijkheden, met de welbekende driekleur. Er klonk een draaiorgeltje met nostalgische muziek, die herinneringen aan vroeger oproep. Naast Nederlandse vruchten konden de bezoekers ook wafeltjes en roze koeken eten. Velen namen deel aan dat typische spelletje dat volgens de deskundigen alleen in dit kleine, maar o zo belangrijke landje wordt gespeeld: BINGO!!! Het spel bood de bezoekers de gelegenheid om typische Nederlandse prijsjes te winnen. En dat is altijd leuk, een prijsje binnenhalen.

Frankrijk

Dit grote land, waar iedere dag vele croissantjes worden gegeten en waar de speelballen voortdurend rollen, was ook erg in trek. De bezoekers hadden zin in deze heerlijkheden en speelden graag dat typisch Franse jeu de boules, dat ze misschien wel ooit in Frankrijk hadden geleerd.

Engeland

Toen kwam Engeland. Een groot land met heel veel mogelijkheden, moeilijkheden en geheimzinnigheden! Daarom gingen reizigers aan de slag in een speurtocht in de tuin van Schiewaegh, in de hal en in de Serre.

In kleine groepjes werden opdrachten met als onderwerp 'Engelse vlaggen' samen opgelost. Om de deelnemers gemotiveerd te houden had 'Reisbureau Welzijn' ervoor gezorgd dat er op diverse plekken potjes stonden met daarin een bekende lekkernij: Engelse drop!

Toeval bestaat niet, zegt men. Maar hoe kan het dan dat het woord, dat met de speurtocht moest worden gevonden, ook 'Engelse drop' was?

Vervolgens dronken de Engelandvaarders Engelse thee en aten daarbij, hoe kan het ook anders, originele scones, die lekkere koekjes (of zijn het broodjes?) die in het land ooit zijn uitgevonden.

Picknick

Steeds was de ochtend voor het reizen naar de vakantiebestemmingen gereserveerd. En 's middags was er in de Serre-tuin een heerlijke picknick waarbij de reizigers konden uitrusten terwijl ze een smakelijk broodje knakworst oppeuzelden.

Zanger

Donderdagavond was er een reüniebarbecue voor de reizigers georganiseerd, ook weer in de Serre want het weer liet het afweten. Alle afdelingen waren aanwezig toen zanger Ritchie zijn vakantie-concert startte. Hij is een goede bekende voor de bewoners in de Frankelandgroep omdat hij ook wel eens tijdens een High Five diner het entertainment voor de gasten verzorgt. Deze avond was hij voor het eerst in Schiewaegh.

Beachparty

De medewerkers van 'Reisbureau Welzijn' kregen de smaak te pakken en organiseerden daarom na de zomerweek een aantal beachparty's die vanwege de hitte in de ochtend werden gehouden.

Ook hierbij natuurlijk lekkere drankjes en hapjes, en zelfs badjes om het lichaam verkoeling te geven. En ook hier kon men deelnemen aan een quiz, nu met nostalgische vragen en onderwerpen terwijl iedereen bij de ijskar, die in de Serre stond, een lekker ijsje kon krijgen. Wát een vakantie ...

Tuinfeest

Daarna was er een tuinfeest in tropische sfeer en dat beviel de reizigers uitstekend. Op het podium was een brassband aan het spelen terwijl een danseres de muziek omlijstte met haar dansjes. Niet alle reizigers konden erbij zijn, maar de muziek trok wel de aandacht, dat kon je zien doordat van vele kamers en appartementen de deuren opengingen om de muziek binnen te laten. De medewerkers van het restaurant zorgden voor heerlijke sangria en tropische fruitspiesen.

Geslaagd

Dat was de zomervakantie van 2022! En dat de reizigers het erg naar hun zin hadden bleek uit de vele verhalen die ze in de vakantietent – soms geëmotioneerd – kwamen vertellen. En als Everien en haar collega's dan vroegen naar hun vakantie-ervaringen uit hun verleden, dan begonnen de meesten als eerste te praten over jeugdervaringen en over kampeervakanties. En als je dan doorvroeg, kwamen vanzelf andere herinneringen tevoorschijn en daarbij waren de smaak- en geurervaringen heel belangrijk.

Medewerkers horeca

Geslaagd was ook de prettige samenwerking met de restaurantmedewerkers! Dankzij hun grote inzet waren de activiteiten extra feestelijk, ze dachten mee met het bedenken van alle passende versnaperingen, zorgden voor een uitstekende barbecue en, naast dat ze het druk hadden met alle bezoekers tussen de middag, zorgden ervoor dat er tegelijk ook gepicknickt kon worden. Zodra de bezoekers voor de maaltijden weg waren hielpen ze mee om alles in orde te maken voor het middagprogramma. Ja, een zeer geslaagde vakantie!

Schildpadden in de tuin

Door Annelies van Breukelen, redacteur Foto schildpad Coen Meeder

Was het u al opgevallen? De tuin van Harg-Spaland heeft een opknapbeurt gehad! Deze is te danken aan de medewerkers van de technische dienst en dan met name Vincent Schilder.

Vincent komt uit een bloemistenfamilie en heeft daardoor bij zijn geboorte groene vingers meegekregen. Daar heeft hij echter nooit zijn beroep van gemaakt. Maar toen hij acht maanden geleden bij de Frankelandgroep kwam werken zag hij het gelijk: de tuin wordt overwoekerd door te oude planten en er is een gemis aan bloemen.

Vincent maakte een tuinplan waarin hij aangaf welke planten echt oud en op waren en eruit konden en wat hij er voor in de plaats wilde hebben.

Het resultaat: allemaal jonge aanplant langs de border van het terras. "Er is nog veel meer te doen aan de tuin," zo zegt Vincent. Er staat al jaren een prachtige pergola in de tuin maar die wordt erg overwoekerd. Diep verscholen groeit er in de pergola nog een druif maar die krijgt echt te weinig zonlicht door de andere planten eromheen.

En dan nog het grindpad rondom de kapel. Dat ziet er prachtig uit, maar Vincent geeft aan dat het echt niet praktisch is voor mensen die slecht ter been zijn of in een rolstoel zitten. Daardoor wordt dat deel van de tuin eigenlijk helemaal niet gebruikt.

Vincent wil de eer van al deze veranderingen niet alleen opstrijken. Zijn collega's Arie Reinders en Robert Heesbeen hebben ook actief meegedacht. En zo kwam ook het plan naar voren om schildpadjes aan te schaffen voor in de tuin. Arie kon zich daar helemaal in vinden. Thuis heeft hij

zelfs een hele reptielendierentuin met luipaardgekko's, gifkikkers, slangen en nog veel meer. Hij weet veel van reptielen en dus ook van de Moorse schildpadden die Arie voor Harg-Spaland mocht aanschaffen.

Arie vertelt over de schildpadjes het volgende: "De schildpadden zijn op 15 juli uit het nest gehaald. Ze zijn zo'n 15 cm lang maar worden uiteindelijk ongeveer 25 cm groot. Zo groot als een stoeptegel. Voordat ze helemaal volgroeid zijn, zijn we twee jaar verder. Dan pas kan ook gezien worden of het een mannetje of een vrouwtje is. Dat is te zien aan het buikschild. Het buikschild van het mannetje wordt hol, zo past hij beter op het vrouwtje. Pas na vijf jaar zijn de schildpadden geslachtsrijp. Maar ze zijn niet aangeschaft voor de fok. Als het goed is blijven ze gewoon hun hele leven met zijn tweetjes. En dat is een heel leven, ze zullen menig cliënt overleven want deze schildpadden kunnen wel 120 jaar oud worden."

Arie en Vincent zijn er flink druk mee. De schildpadden gaan voorlopig nog iedere avond en nacht naar binnen in een warm terrarium. Ook moet het schildpaddenverblijf nog verder aangepast worden. Er komt nog een strook plexiglas voor het gaas zodat ze echt niet kunnen ontsnappen. De technische dienst heeft al een buitenverblijf getimmerd. In dat verblijf komt ook nog een warmtelamp en een kuil met stro waar ze op koude dagen zich kunnen terugtrekken. En de schildpadden moeten

natuurlijk ook iedere dag eten. Ze krijgen sla, andijvie, komkommer en nog wat bijvoeding in de vorm van een mengsel van vitamines en mineralen en een heerlijke mix van gedroogde bloemen en kruiden.

Arie wil van deze gelegenheid graag gebruik maken om iedereen erop te attenderen dat de schildpadden echt niet gevoerd mogen worden. Wat ze van Vincent en Arie krijgen is genoeg. En ze willen natuurlijk dat de beestjes gezond blijven.

De schildpadden zijn te vinden achter het beeld 'Vader, moeder en kind'. En, dit artikel eindigen ze graag met nog een nieuwtje ... binnenkort komen er ook twee konijntjes in de tuin. Het konijnenverblijf kunt u dan vinden naast het insectenhotel in de tuin.

Tot slot heeft de technische dienst nog een vraag aan de lezers: Hoe moeten de schildpadjes gaan heten? Heeft u een leuk idee, laat dat dan weten bij de receptie of de technische dienst van Harg-Spaland, of mail naar de redactie van Frankelandgroep Nieuws (fgn.redactie@frankelandgroep.nl).

illi-tv

Door Rob Besseling, redacteur

Op maat

De illi-tv is een kastje dat eenvoudig kan worden aangesloten op een televisie of beamer. De illi-tv bestaat uit een op maat gemaakte verzameling van video's, liedjes en foto's, speciaal voor ouderen, die op elk moment van de dag kunnen worden afgespeeld. Ze helpen vaak bij het ophalen van positieve herinneringen. Ook kunnen er met dit systeem op maat gemaakte levensverhalen worden vertoond.

Ook kunnen bijvoorbeeld natuurbeelden of tours door musea worden vertoond, als alternatief voor een 'normale' televisieuitzending die vaak druk is en veel reclame bevat. Zo'n dagprogramma van illi-tv wordt vaak beter bekeken door de bewo-

ners met dementie in een zorginstelling. Deze dagprogramma's zijn over de jaren heen steeds verbeterd in samenwerking met verschillende zorginstellingen (bron: internet).

Kring

Maria Lima, activiteitenbegeleider in het team Welzijn van Schiewaegh, heeft geruime tijd de illi-tv uitgeprobeerd, samen met een aantal bewoners. "In huiskamer Jade, op de negende etage, zijn we begonnen. We hebben de bewoners uitgelegd wat we gingen doen en dat ze proefkonijn bij het experiment waren wat iedereen prima vond. Toen we de illi-tv klaar voor gebruik hadden zijn de bewoners in een grote kring gaan zitten om te gaan kijken wat deze bijzondere televisie zoal te bieden had."

Baby's

En wat vonden deze ervaren kijkers er van? "Blijge gezichten! De meeste bewoners deden meteen mee. Het leukste vonden ze het kijken naar video's over gymmen, het behandelen van spreekwoorden, liedjes, het kijken naar foto's van baby's en dieren en films over andere landen. Ze werden er heel enthousiast door en blij van en ze hadden samen daarna gesprekken over hun jeugd. Soms wilden de bewoners niet dat we de televisie uitzetten, omdat ze het zo leuk vonden!"

Levensverhaal

Als organisatie kun je dus een illi-tv toestel kopen of huren, en dan koppelen aan een smart-tv? "Inderdaad. Het is vergelijkbaar met een tablet waarop allerlei bestanden staan. Je kunt er zo iemands levensverhaal inzetten, met bijvoorbeeld foto's van een vakantie of van kinderen die in het buitenland wonen. En er zitten leuke spelletjes in, zoals karaoke en Pim Pam Pet. De leverancier kan allerlei bestanden voor de gebruiker uploaden, dus als iemand Kaapverdische liederen wil meezingen is dat technisch vrij simpel te realiseren. En verder is het systeem met je eigen iPad heel gemakkelijk te bedienen, het gaat bijna vanzelf."

Voordeel

Wat is het voordeel voor de bewoners? "Het is een moderne ontwikkeling met digitale techniek waarmee we bewoners bezig laten zijn. Het product past dus helemaal bij deze tijd. Daarnaast is het voor de bewoners uitdagend, want door de aangeboden hersengymnastiek blijven ze scherp en bij de tijd. Wij merken dat, omdat iedere bewoner bezig is met wat de televisie laat zien, de bewoners beter zijn gefocust en daardoor minder worden afgeleid. En de uitdagingen leveren ook regelmatig veel plezier op."

Minder prikkels

"Bestaande televisiezenders zenden vooral programma's uit die op doelgroepen zijn gericht. Dat zijn regelmatig programma's met veel beelden,

geluiden en daardoor heel veel prikkels en dat is voor veel bewoners te veel om aan te kunnen. En dat is het grote voordeel van deze televisie-voorziening, dat je daar veel invloed op kunt uitoefenen. Je bepaalt zelf wat je wilt zien."

Samenwerking

Maria's experiment was een proef om te kijken of deze vorm van televisie een bruikbaar concept binnen de Frankelandgroep zou kunnen zijn. Matthijs Lokerse, hoofd Welzijn in Frankeland, heeft om deze zelfde reden zijn collega's in Schiewaegh, Vaartland, Harg-Spaland en Jacobs Gasthuis opgezocht en dit product met hen besproken en daar is het idee 'tot leven' gekomen. De proef is inmiddels afgerond en heeft tot dermate veel enthousiasme geleid dat team Welzijn in Schiewaegh en ook in Vaartland en Harg-Spaland, net als in Frankeland, enkele toestellen heeft gekocht.

Gelukkig hebben we de foto's nog!

Door Carien Kemink, redacteur

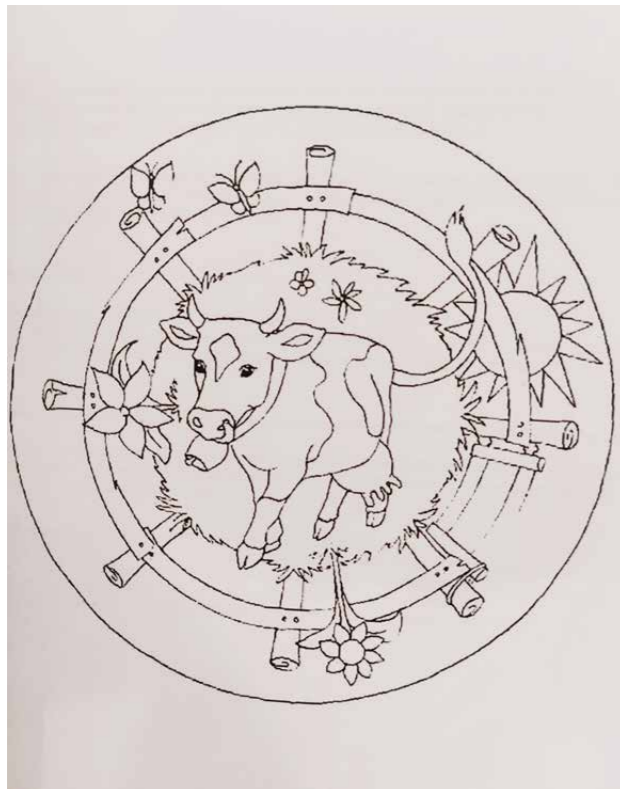
De zomer is voorbij, de mooie dagen, die voor de bewoners echt af en toe iets TE veel boven de 'normale' warmtewaarde uitstegen, liggen al weer lang achter ons. Intussen is het alweer oktober, de maand, waarin we nog prachtige nazomerdagen afwisselen met flinke storm en regen.

De maand ook om de mooiste foto's bij elkaar te zoeken en terug te denken aan die prachtige vakantie, die ook dit jaar weer kriskras door diverse Europese landen voerde.

De landen die deze zomer vanuit Vaartland werden bezocht, geroken en geproefd waren ook dit jaar weer een schot in de roos. De bewoners hebben er leuke herinneringen aan overgehouden. Mensen die daadwerkelijk ooit op vakantie waren in het betreffende land deelden ook hun ervaringen. Het leverde leuke verhalen op.

Om de sfeer van deze vakantie te proeven willen we u een aantal activiteiten niet onthouden. We hebben samen met de reisgroep herinneringen opgehaald, waarvan dit wel de leukste zijn:

In Oostenrijk: Schweinebraten gegeten, een heerlijk stukje varkensschouder als hoofdgerecht en als toetje gekaramelliseerde pannenkoek met bessenjam, oftewel Kaiserschmarren. Men groette en dankte elkaar met 'Gruass di' (goedemiddag) en 'Danke schön'. Voordat men ging eten wenste men elkaar 'Mahlzeit' (eet smakelijk). Bij de crea werden mandala's in gekleurd met de overbekende 'Milka' koe in het midden. Een opletende lezer maakte ons erop attent, dat de Milkakoe toch echt uit Zwitserland komt, maar dat kon de pret niet drukken. Verder hoorden de vakantiegangers heel veel nieuwtjes: dat Oostenrijk twee keer zo groot is als Nederland, dat ze een rijke biertraditie hebben en ook de grootste waterval van Europa. Deze hele week was de stemming sehr gemütlich. Ik neem aan dat hier geen vertaling nodig is. Oh, er werd overigens niet gejojeld, helaas.

In Portugal stond caldo verde op het menu: kippensoep gevuld met boerenkool, aardappelen en chorizoworst. Eigenlijk een complete maaltijdsoep maar voor de wat stevigere eters kwam er nog een hoofdgerecht: frango a Portuguesa, een kipschotel met piri piri kruiden en bonensalade. Ook deze week veel weetjes over het betreffende land: dat Portugees door meer dan 200 miljoen mensen op de wereld gesproken wordt, dat het land in 1123 is 'opgericht' en dat de langste brug ter wereld in Lissabon ligt, met een lengte van zeventien kilometer.

Polen was voor menigeen een compleet nieuwe vakantiebestemming. De Poolse taal is voor ons Europeanen zeer moeilijk te begrijpen, laat staan om te spreken. Je schrijft namelijk alles anders dan de uitspraak doet vermoeden. Een paar

voorbeeldjes: goedemiddag is 'dobry wieczór', maar je zégt dobre wjetzjor. Dankuwel is 'dziekuje ci' oftewel tsjienkoeientsjien. Eet smakelijk is 'smaczego' en of dit allemaal goed overgekomen is weet ik niet, maar er werd heerlijk gegeten.

Iedere nieuwe week was er een placemat met wat 'weetjes' over het betreffende land en uiteraard werd alles opgesierd met de juiste vlaggen.

Het vakantie-recept van Vaartland om mensen veilig kennis te laten maken met andere landen is inmiddels al een aantal jaren oud. En ik kan u dus niet garanderen dat dit de laatste verhalen zijn over de gemaakte reizen door Europa. Voorlopig ligt het fotoboek dichtgeslagen in de kast: wachtend op de volgende zomer, op nieuwe ontdekkingen en uitdagingen!

Schuitje varen, theetje drinken

Door Mirjam Zeelenberg, afdelingshoofd

Men zegt weleens: “Schiedam is het mooist vanaf het water.”

Wij namen de proef op de som en zijn met een aantal bewoners van afdeling 5/7 uit Frankeland een tocht gaan maken in een fluisterboot door de grachten en havens van Schiedam.

We hebben de stad met haar vele monumenten zoals de branderijen, mouterijen, pakhuizen en molens weer van een heel andere kant gezien. Wat een verborgen schatten heeft deze stad toch! De binnenstad van Schiedam is zeker een lust voor het oog.

Bijna alle weersomstandigheden die Nederland rijk is trokken aan ons voorbij. Deze zomerse dag begon met een hittegolf, daarna sloeg het weer om naar fikse regenbuien. Eenmaal aan boord hadden we gelukkig alleen te maken met wat miezerregen.

Mocht u denken: ‘Wat zie ik nou op de foto, is dat een boot met vuilniszakken?’ Nee, dat zijn wij, gehuld in blauwe en gele regenponcho’s waar wij reuze blij mee waren.

De bewoners voeren zacht door de wateren en zagen de geschiedenis aan zich voorbij trekken. Vervlogen tijden kwamen tot leven dankzij de boeiende verhalen van de gids. Zo werd de 17e eeuwse geschiedenis van de stad op een prettige manier opnieuw beleefd.

Zanger Vinzzent verrast niet alleen zijn eigen (schoon)oma

Door Astrid Boonstoppel, hoofdredacteur
Foto's Coen Meeder, redactiefotograaf

Dit overkomt je niet elke dag ... een bekende zanger, die spontaan wat nummers ten gehore komt brengen. En dan ook nog eens op een gewone maandagmiddag in augustus ...

Zanger Vinzzent dééd het gewoon, op afdeling 3 in Frankeland. Waarom? Om zijn eigen (schoon)oma, oftewel “oma Toet”, die daar woont, te verrassen met een paar klassiekers. En nu ik toch bezig ben, waarom nodig ik dan niet meteen de gehele afdeling uit, moet Vinzzent gedacht hebben. Nou, dat heeft men geweten!

Er werd geneuried en gedanst, maar bovenal enorm genoten van het optreden van Vinzzent. Zo werd de Elvis Presley-hit Can't Help Falling in Love door verschillende bewoners direct vol overgave meegezongen.

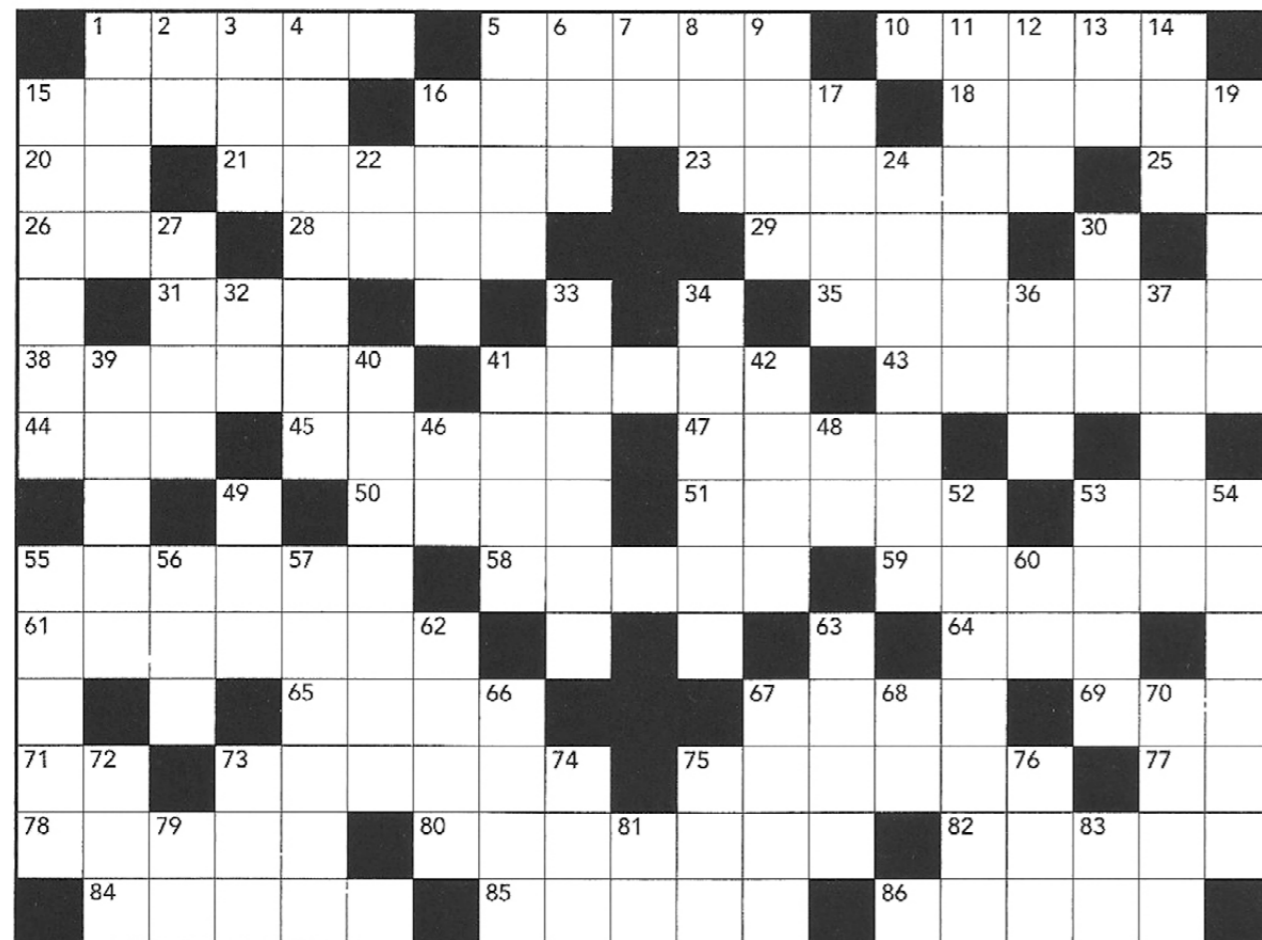
Twee dienbladen gevuld met heerlijke mocktails en wat hartige borrelhapjes maakten deze muzikale verrassing compleet!

Prijspuzzels

HORIZONTAAL: 1 wedstrijd 5 zeilschip 10 glad 15 toonbank in een bank 16 schema 18 gaste 20 oud-21 boetseren 23 haal met een penseel 25 laagtij 26 gevangenis (volkstaal) 28 crimineel 29 Indonesisch gerecht 31 roem 35 krijgswetenschap 38 witte neerslag 41 scherts 43 afmeting 44 draagzak 45 route voor ruiters 47 schoonmaakmiddel 50 koninklijke aanspreektitel 51 Griekse letter 53 tik 55 toespraak 58 persoonlijk 59 plaatsaanduiding 61 stoet 64 vooruit! 65 insect 67 keten 69 zenuwtrek 71 plus 73 som 75 aperitief 77 kledingstuk 78 in de grond zetten van planten 80 blik van verstandhouding 82 tv-programma 84 onverwachts 85 kluit 86 kaartenboek.

VERTICAAL: 1 lang (voorvoegsel) 2 geheel 3 klokslag 4 deel van een gevangenis 5 gelukje 6 januari 7 klaar 8 plant 9 kort afgebroken geluid 11 kledingstof 12 hulpzeil 13 kluitenbreker 14 ontkenning 15 begerig 16 roofvogel 17 kist van open latwerk 19 rijwiel 22 kippenproduct 24 uitstalkast 27 wolfshond 30 toegespitst stuk hout 32 opnieuw (in samenstellingen) 33 senior 34 deel van de Balkan 36 onderzoeksinstituut 37 graveren 39 lamsleer 40 kennis 41 muziekinstrument 42 hoofdstad van Italië 46 ongeveer 3,14 48 lidwoord 49 klein vertrek 52 kunstenaar 53 aankomstlijn 54 geest 55 lekkernij 56 loofboom 57 metselspecie 60 oosters bordspel 62 bloemvak 63 onderpand 66 slank en fijngebouwd 67 vaartuig 68 daar 70 nijlreiger 72 stippel als stofdessin 73 pratende vogel 74 krijs 75 bewijsje 76 klap 79 buislamp 81 ondersteek 83 deel van een mast.

85 33 12 11 70 56 41 2 72 48 31 26 86 7 42

	7							
		4		5	6	3		7
8		6		2	3	4	1	
	9	5	1	6		8	4	
	2		5	○				
		1			4		9	2
2		9		8		1		
	6			3	9			8
5					7		3	6

Winnaars van de puzzels uit de vorige editie van Frankelandgroep Nieuws

Puzzel met als oplossing: schadeformulier

mevrouw Trudy Kloos, Liduinahof 14 in Schiedam

de heer of mevrouw Y.J. Bazel, Albert van Raalteplein 69 in Schiedam

de heer of mevrouw Hancoop, De Velden 222 in Schiedam

mevrouw J. de Windt, appartement 422

Frankeland / Jacobs Gasthuis

Harg-Spaland

Schiewaegh

Vaartland

Sudoku met als oplossing: 8

mevrouw M. van der Linden-Loomans, B.K. laan 59,

appartement 13 in Jacobs Gasthuis

mevrouw G. Groenendaal-Zijlema, Willem Andriessenlaan 25 in Schiedam

mevrouw. N. van der Most, Nieuwe Damlaan 687 in Schiedam

mevrouw Y. van Loon, appartement 132

Frankeland / Jacobs Gasthuis

Harg-Spaland

Schiewaegh

Vaartland

Van harte gefeliciteerd! Wint u in Harg-Spaland, Schiewaegh of Vaartland, dan ligt er bij de receptie een waardebon van € 15,00 voor u klaar. Als u in Frankeland of Jacobs Gasthuis wint, dan krijgt u uw waardebon thuisgestuurd.

De oplossing(en) van de nieuwe puzzel(s) kunt u tot uiterlijk maandag 7 november inleveren bij de receptie van uw locatie, dan wel mailen naar fgn.redactie@frankelandgroep.nl.

Onder de goede inzenders van één of beide puzzels worden waardebonnen van € 15,00 verloot.

Naam

Adres

Postcode en woonplaats

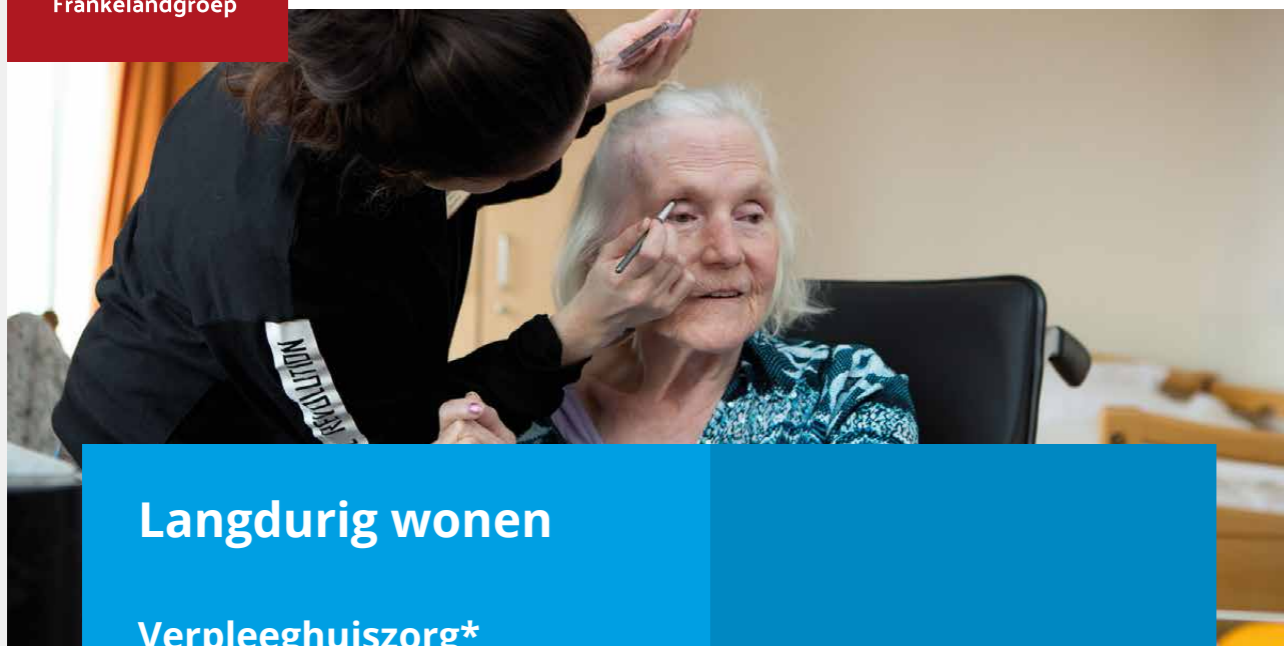
Sudoku

Puzzel

Intramuraal verblijf

locaties en contactgegevens van de Frankelandgroep

Langdurig wonen

Verpleeghuiszorg*

- Frankeland (waaronder gespecialiseerde Parkinson afdelingen en een Korsakov afdeling)
- Harg-Spaland
- Schiewaegh

Zorgcentrumzorg*

- Harg-Spaland
- Jacobs Gasthuis
- Schiewaegh
- Vaartland

U kunt contact opnemen met
De maatschappelijke dienst

 010 426 49 25

* Echt)paren)appartementen beschikbaar

Tijdelijk verblijf

Kortdurend verblijf

- Frankeland
- Harg-Spaland
- Jacobs Gasthuis
- Schiewaegh
- Vaartland

Revalidatiezorg

- Frankeland

Crisisverblijf

- Frankeland

Palliatieve zorg

- Schiewaegh

U kunt contact opnemen met
De maatschappelijke dienst

 010 426 49 25

Zelfstandig wonende senioren

aanbod en contactgegevens van de Frankelandgroep

Zorg Thuis (wijk)

U woont zelfstandig in Schiedam of Vlaardingen

- Wijkverpleging
- Ondersteuning bij het huishouden
- Casemanagement dementie
- Personenalarmering

U kunt contact opnemen met
Thuiszorg Ouderen
Frankelandgroep

010 426 49 25

Zorg Thuis (huur- en aanleunwoningen)

U woont zelfstandig met Zorg Thuis binnen de (aanpalende) wooncomplexen van de Frankelandgroep

Frankeland voor huurders Liduinahof en Havenbogen

010 426 49 25

Harg-Spaland voor huurders Groenzicht, Meerzicht, Menuet en Suite

010 247 55 55

Jacobs Gasthuis voor huurders DrieLanen

010 246 00 86

Schiewaegh voor huurders Matlinge

010 409 32 00

Vaartland voor huurders Vaartland

010 475 91 11

Welzijn en dagbesteding

- Welzijnsactiviteiten
- Diverse ontmoetingscentra
- Vervoersmogelijkheden vanuit/naar de Frankelandgroep locaties (regio NWN)
- Sport- en Recreatieclub

U kunt contact opnemen met
Coördinator welzijn

<ul style="list-style-type: none"> • Vakantiemogelijkheden Rockanje 	Coördinator Rockanje
<ul style="list-style-type: none"> • Vakantiemogelijkheden Spanje 	Coördinator La Sorpresa
<ul style="list-style-type: none"> • Visiteclubs 	Coördinator visiteclubs
<ul style="list-style-type: none"> • Dagbesteding / dagbehandeling 	Coördinator dagbesteding
<ul style="list-style-type: none"> • Roze Salon 	Coördinator Roze Salon
<ul style="list-style-type: none"> • Horeca- en maaltijdvoorzieningen 	De maatschappelijke dienst

010 426 49 25

Behandeling

- Specialist ouderengeneeskunde
- Fysiotherapie, ergotherapie, logopedie en diëtik
- Expertise op het gebied van Parkinson en Korsakov
- Alzheimer Café
- Parkinson Café

U kunt contact opnemen met
De maatschappelijke dienst

010 426 49 25

Tijdelijk verblijf

- Kortdurend verblijf
  - na een ziekenhuisopname
  - vanwege een medische hulpvraag
  - voor ontlasting van mantelzorg
- Revalidatiezorg
- Crisisverblijf
- Palliatieve zorg

U kunt contact opnemen met
De maatschappelijke dienst

010 426 49 25

www.frankelandgroep.nl